

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnji Evrope.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD 1
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 85723
ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 218 (13.449)

Trst, petek, 22. septembra 1989

Andreottijeva vladna ladja pluje v povsem mirnih vodah

Tajniki vladne večine podprli načrtovane gospodarske ukrepe

*Splošno odobravanje predvidenih ukrepov v prihodnjem letu - Soglasje tudi
glede zakona o mamilih - Primanjkljaj naj bi bil manjši za 20 tisoč milijard*

DUŠAN KALC

RIM — Če je kdo prerokoval Andreottiju, da se mu bo za krmilom vladne ladje kaj kmalu zataknilo in da bo prej ali slej naletel na čeri in viharje, se je krepko uštel. Njegova plova je nenavadno mirna in ugodna. Ena največjih preizkušenj za vsako vlado je finančni manever, saj pride ob njem navadno do neizogibnega trčenja med neštetimi križajočimi se interesi. In vsako vlado ta vsakoletni obvezni prehod pošteno zdelo. Za Andreottija in njegovo vlado pa se zdi, kakor da bi to pravilo ne veljalo. Njegovi trije finančni ministri Cirino Pomicino, Carli in Formica so pripravili takšen načrt gospodarskega manevra, da se še sindikati ob njem niso vznemirili in škandalizirali, temveč so ga nasprotno, če že ne ugodno, vsaj prizanesljivo ocenili. Včeraj je dodatno priznanje prišlo s strani tajnikov peterokakega zavezništva, ki pa niso samo ugodno, temveč skoraj navdušujoče sprejeli vladne smernice za izdelavo finančnega zakona in spremnih gospodarskih ukrepov. Takšne složnosti med vlado in strankami politične večine že dolgo ne pomnimo. Kaže, da se je med vlado in njeno večino vzpostavilo takšno razmerje, ki je značilno za medene tedne novoporočencev. S to prispodobo je namreč označil včerajšnje srečanje

v Palači Chigi vladni podpredsednik Claudio Martelli.

Kaj se je pravzaprav zgodilo? Predsednik vladne Giulio Andreotti je v včerajšnjih prvih popoldanskih urah skupaj z Martellijem in tremi finančnimi ministri sprejel tajnike strank, ki tvorijo vladno večino. Prvič po imenovanju nove vlade so se zbrali demokristjanski tajnik Forlani, socialistični tajnik Craxi ter tajnika PLI in PSDI Altissimo in Cariglia. Samo republikanec La Malfa ni bilo, ker je moral odpotovati v ZDA, in je zato na srečanje poslal Antonia Del Pennina.

Vsi so bili po triurnih pogovorih dokaj navdušeni, najbolj zadovoljen pa je bil verjetno prav Andreotti, ki je novinarjem izjavil, da je srečanje pokazalo veliko (hotel je reči nepričakovano) složnost. Forlani se je zelo pohvalno izrazil o vladi, za Craxija, ki je v tem pogledu običajno dokaj izbirčen, je vlada tokrat pokazala dobre ideje in dobre namene, ki jih bodo socialisti seveda podprli v občo korist. Pozitivno sta se izrazila tudi Altissimo in Cariglia. Samo republikanec Del Pennino je svojo dokončno sodbo odložil na trenutek, ko bo gospodarski manever dokončno oblikovan, kljub temu pa je dal svoj okvirni pristaneček.

Soglasje glede gospodarskega manevra pa ni edini uspeh včerajšnjega političnega vrha večine. Prav tako pomembno je bilo namreč soglasje

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ministrski predsednik Giulio Andreotti

(AP)

Ševardnadze v Washingtonu o razorožitvi

WASHINGTON — Obisk sovjetskega zunanjega ministra Ševardnadzeja v ZDA naj bi prinesel Evropi manjše število vojakov, manj tankov in vojaških letal, izničil pa naj bi tudi neravnovesja med Vzhodom in Zahodom.

To bodo glavne teme na tridnevni pogovori z ameriško diplomacijo, nekateri pa pričakujejo, da se bosta Ševardnadze in Baker dogovorila tudi o datumu prvega vrha med Bushem in Gorbačovom. Potem ko je sovjetskega zunanjega ministra sprejel predsednik Bush, se je Ševardnadze skupaj z ameriškim kolegom Bakerjem odpravil v Jackson Hole, kjer naj bi v osrčju wyominskih gora državnika razpravljala o konkretnih vprašanjih.

Že ob prihodu je Ševardnadze sporočil, da predsedniku Bushu prinaša »osebno pismo Gorbačova z resnimi predlogi na področju skrčenja konvencionalnega orožja«. Bolj natančen ni hotel biti, toda New York Times je včeraj trdil, da naj bi bila Moskva pripravljena razpravljati tudi o največjem številu lovcev, kar je doslej zavračala. Z Bakerjem naj bi se tudi dogovorila o dveh sporazumih, ki zadevata drastično omejitev podzemeljskih jedrskih poskusov, govorila pa naj bi tudi o raketah dolgega dometa in kemičnem orožju.

Sovjetsko zvezo čakajo še težke preizkušnje

Gorbačov utrdil svoj položaj v Zakavkazju pa dobresedno vre

MOSKVA — Dan po presenetljivem koncu plenuma CK KP Sovjetske zveze, na katerem je Mihail Gorbačov dokončno utrdil svoj položaj na vrhu partije, je položaj po pisanju sovjetskega časopisja in po komentarjih tujih dopisnikov precej bolj jasen. Gorbačov je upokojil prvega sekretarja ukrajinske partije Vladimira Ščerbickega, zadnjega pripadnika tako imenovane »mafije iz Dnjepropetrovskega«, ki so jo sestavljali bivši prijatelji in sodelavci pokojnega Leonida Brežnjeva, ki so z njim delovali v tem ukrajinskem mestu v rani mladosti. Iz politbiroja pa je odstranil tudi bivšega šefa KGB Viktorja Čebrika, ki je kar odkrito nasprotoval perestrojki, in predsednika kmetijske komisije v CK Viktorja Nikonova. Trojici bosta družbo delala še Jurij Solovjov in Nikolaj Talizin. Prvi je doživel pekoč poraz na zadnjih volitvah v Leningradu, drugemu pa je premier Rižkov odvzel vse funkcije. Čebrikov in Nikonov sta bila razrešena tudi funkcije v sekretariatu.

Na njihovo mesto je Gorbačov imenoval svoje ljudi, ali pa vsaj tehokrat, ki odločno nasprotujejo stari praksi. Nova polnopravna člana politbiroja sta postala sedanji šef KGB Vladimir Krjučkov in predsednik državnega odbora za načrtovanje Jurij Masljukov, dodatna člana pa sta akademik Jevgenij Primakov in predsednik nadzorne komisije Boris Pugo. V sekretariatu pa je imenoval krajevne voditelje: Rusa Jurija Manajenkova in Jegorja Strojeva, Tatara Gumerja Usmanova in Ukrajince Andreja Girenka.

Gorbačov ima sedaj v politbiroju in sekretariatu trdno večino, tako da se lahko loti reševanja perečih problemov,

ne da bi se bal zahrbtnega napada na vrhu partije, saj je edini njegov odkriti nasprotnik Jegor Ligačov. Seveda pa ga čaka vse prej kot lahko delo. Komaj končani plenum CK KPSZ je namreč nesporno dokazal, da bodo narodnostna vprašanja le s težavo rešili. Predstavniki skoraj vseh dvajsetih avtonomnih republik so namreč zahtevali, da ne bi bili več odvisni od republik temveč od zveze. Tako rešitev je predstavnik Armeške SSR predlagal tudi za Gorski Karabah, ker bi tako s kompromisom rešili to vprašanje, ki zadržuje medetnične odnose v Zakavkazju.

Položaj v Armeniji in v Gorskem Karabahu pa postaja medtem iz ure v uro bolj dramatičen. Azerbajdžanci dosledno izvajajo gospodarsko blokado, tako da lahko v Erevan in v Stepanakert dobavljajo najnujnejše le z letali, a kaj ko na letališčih primanjkuje tudi goriva za letala. Da bi prebivalstvu zagotovili najnujnejša živila, so armeške oblasti že ukazale zakol živine. Zaradi pomanjkanja surovin in goriva je skoraj vsa proizvodnja zamrla. Casopisov ne tiskajo več, saj je zmanjkalo papirja, tako da so Pravdo in Izvestja včeraj v Erevan poslali z letali. Ob vsem tem se samo po sebi zastavlja vprašanje, zakaj osrednja oblast ne prebije blokade, saj obstaja resna nevarnost, da bi to poskusili Armenci sami. To pa bi sprožilo mednacionalni spopad, pravo vojno z nepredvidljivimi posledicami. Moskva bo torej morala čimprej rešiti to vprašanje, saj v Armeniji in Gorskem Karabahu tudi vojska in varnostne sile izgublajo živce, ker tudi sami občutijo posledice azerbajdžanske blokade.

V puščavi Tenere zbirajo razbitine letala in ostanke trupel

Francozi so priznali: DC-10 žrtev eksplozije

PARIZ — Francosko obrambno ministrstvo je včeraj uradno priznalo, da je nesrečo na letalu DC-10 družbe UTA povzročila eksplozija. Izvedenci so ugotovili, da so simultano eksplodirali trije motorji, kar je statistično skorajda nemogoče, če ne v primeru bombnega atentata.

Francoske reševalne ekipe so tudi zanimalo možnost, da bi kdo od potnikov ali članov posadke preživel posledice eksplozije, saj so na obronkih puščave Tenere našli le razbitine letala. Kosi so bili raztreseni na območju približno 50 kvadratnih kilometrov. Preiskovalci so izrazili mnenje, da je DC-10 letalo, ki ga

je mogoče upravljati tudi v primeru, da se pokvarita dva motorja in ročne komande, kot se je izkazalo julija letos v Sioux Cityju. O eksploziji v zraku pa pričajo tudi drobci letala, ki so raztreseni na peščenem območju. Posebne ekipe so že na delu, saj bodo morali čim prej zaključiti žalostno iskanje posmrtnih ostankov nesrečnih potnikov. Večina razbitin in ostankov trupel je vsekar koncentrirana na nekakem koridorju, ki ni širši od treh kilometrov, je pa dolg 16 kilometrov. Po tem naj bi lahko sklepali, da je DC 10 v trenutku eksplozije letel nižje od 7.000 metrov.

Odgovor na večino nerešenih vprašanj bodo vsekar dobili po odprtju črnih skafel. Do takrat pa lahko potnike linjskih poletov vsaj delno pomiri vest, da so v Kaliforniji zgradili poseben stroj, ki bo odkrival prisotnost bomb, predvsem plastičnega eksploziva, na krovu letala ali v prtljaji potnikov. Stroj CTX-5000 je med drugim tudi izredno hiter v monitoriranju vsebine prtljage in v ugotavljanju prisotnosti eksplozivov, zato se zanj že zanima ameriška družba za varstvo poletov.

Letalo padlo v East River: trije mrtvi

NA 2. STRANI

Obramba sodnika Alberta Di Pise zadobiva že obrise protinapada

Prva poročevalna komisija je včeraj zaslišala sodnika Di Pise, ki je izjavil, da je le žrtev spletkarij in je nato dodal še nekaj odločno kritičnih trditev. Sam bi lahko celo prosil komisijo, naj ga čimprej premesti (Telefoto AP)

Tretji svet trka na vrata Italije

RIM — Italija se začenja počasnih korakov soočiti z dramatičnim problemom priseljevanja množic iz zaostalega Tretjega sveta. Na ta problem so italijansko javnost opozorili tudi nekateri primeri hude nestrpnosti, začeni s umorom črnega begunca Jerryja Massla. Ta primer ni opozoril le na dramatičnost splošnega pojava imigracije, ob katerem se začinjajo porajati nekatere rasistične težnje med italijanskim prebivalstvom. Opozoril je tudi na anahronističen in nerešen problem politične emigracije. Prav Masslo namreč ni mogel dobiti političnega azila v naši državi, ker Italija priznava status političnega begunca samo ubežnikom iz vzhodnih socialističnih držav. Ta odločba sloni na ženevski konvenciji iz leta 1951.

O problemih priseljenstva je v Italiji vsekar vsak dan več govora. Položaj novih priseljencev bo treba čimprej urediti in tega se začinjajo zavedati vse stranke. Tudi vladna večina je že začela o tem razmišljati. Nekakšno koordinacijsko vlogo si je v tem pogledu prevzel podpredsednik vlade Claudio Martelli, ki je prejšnji teden sklical širši vladni posvet in nakazal prve smernice za reševanje problema. Politični boj seveda tudi v tem pogledu ne bo ravno lahek in enostaven, saj so že izbruhnile hude polemike glede načela tako imenovanega »določenega števi-

la«, ki ga hoče uveljaviti vlada (gre namreč za omejitve dotoka tujih priseljencev). Kljub temu pa predstavljajo tudi vladne pobude korak naprej na poti ureditve položaja tujih priseljencev.

Med ukrepi, ki jih bo treba čimprej sprejeti, je tudi odprava anahronističnega določila o političnem begunstvu. Vladni podpredsednik Martelli je včeraj za tretjo televizijsko mrežo izjavil, da bo prvi ukrep vlade prav odprava te nepojmljive diskriminacije. Status političnih beguncev bo skratka veljal za vse, ki pribežijo v Italijo, in ne samo za tiste, ki pribežijo iz Vzhodne Evrope.

O jamstvih, ki jih bo morala vlada zagotoviti, da bi zaščitila tuje delavce, ki so že v Italiji, pa tudi tiste, ki bodo še prišli, je včeraj spregovorila tudi socialistična podpredsednica zunanje-politične komisije v poslanski zbornici Margherita Boniver. Govorila je o dveh ukrepih. Prvi je tisti, ki smo ga pravkar omenili in za katerega se zavzema tudi Martelli, drugi pa zadeva vprašanje priseljencev iz tistih držav, ki so bile nekaj italijanske kolonije. Tem priseljencem bi morala Italija po mnenju posl. Boniverjeve zagotoviti nekakšen privilegiran odnos.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

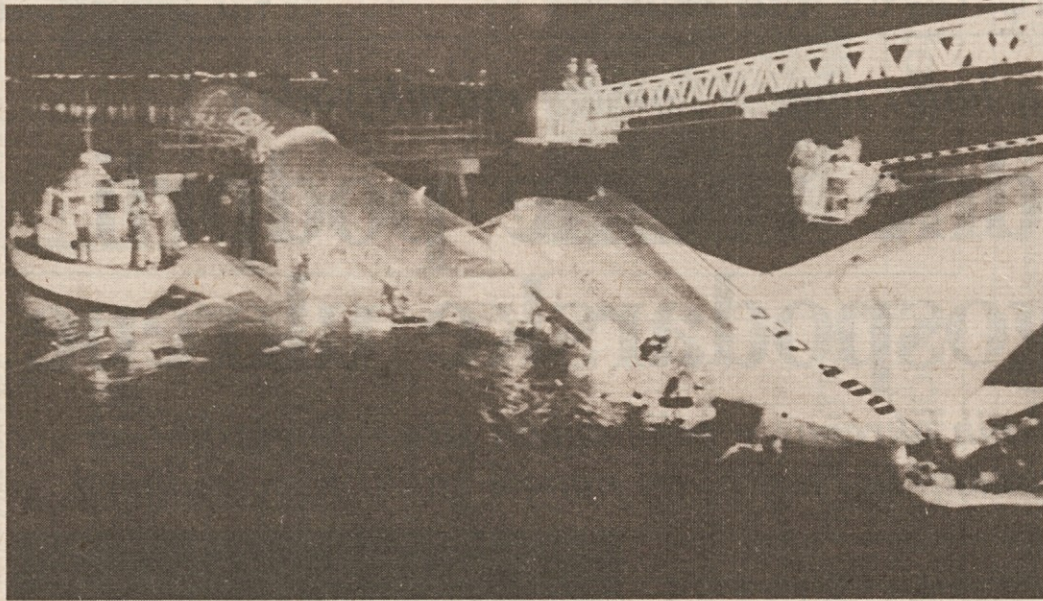
Davčno prijavo naj bi sestavila kar podjetja

RIM — Italijanski finančni minister Formica je predsinčnim predstavil načrt podočega načina prijavljanja dohodkov in izračunavanja davkov.

Formica je pripravil načrt, ki predvideva v bistvu večje breme za podjetja z več kot 20 uslužbenici, saj bi morala podjetja postati »fiskalna vmesna točka« med uslužbencem in osrednjimi davčnimi uradi. Podjetja bi morala od 1. januarja 1991. leta posredovati državi vse podatke uslužbencev in to na disketah. S tem naj bi minister bistveno razbremenil pristojne urade, ki bi se lahko aktivneje lotili lova na davčne utajevalce. Davčni uradi so namreč v hudi stiski zaradi 27 milijonov davčnih prijav, ki jih morajo pregledati vsako leto. Kar 20 milijonov je prijav odvisnih delavcev, ki v glavnem prilagajo obrazcu 740 podatke obrazca 101 in podatke o zakoncu. Vse to naj bi po novem urejala podjetja. Proti novemu obrazcu 740 sta se že včeraj izrazila Confartigianato in Confapi.

Letalski nesreči je morda botrovala gosta megla, ki je ležala na newyorškem letališču

Trije potniki izgubili življenje na boeingu ki je zdrsnil s steze in padel v East River

NEW YORK — Vest o novi letalski nesreči je prišla včeraj zjutraj iz New Yorka, kjer je v poznih večernih urah po krajevnem času ameriški boeing 737 družbe US-AIR padel v East River. Do nesreče je prišlo v starem mestnem letališču Fiorello La Guardia. Letalo se je pripravljalo na vzlet, ko je pričelo drseti na stezi. Pilot je skušal prekiniti vzlet, a mu je manevr uspel le delno, saj je boeing »zdrsnil« s proge, ki je dejansko dolg pomol, in padel v reko.

Pri tem se je trup letala razpolovil, rep pa je obtičal osem metrov pod rečno gladino. V nesreči so izgubili življenje trije potniki, drugih šest preživelih pa se v newyorških bolnišnicah bori za življenje.

Na krovu letala, ki je bilo namenjeno v Južno Karolino, kjer bi bilo moralo pristati v mestu Charlottesville, je bilo 55 potnikov in sedem članov posadke. Ko so prvi reševalci prihitali na kraj nesreče, so odkrili, da je nekaj desetih potnikov ostalo zaprtih v potopljenem trupu. Med potniki, ki niso bili ranjeni, je bil tudi nekdo, ki je imel pri sebi brezžični telefon, s katerim je stopil v stik z gasilci in potapljači. Glas iz potopljenega trupa jim je omogočil, da so stopili v akcijo brez oklevanja in tako potegnili na suho preživele v rekordnem času.

Glasnik letalske družbe US-AIR je sporočil, da je do nesreče prišlo v času, ko je na letališču ležala gosta megla. Vzroki nesreče so še nejasni, vendar kaže, da bodo preiskavo lahko zaključili že v nekaj dneh.

Na sliki (teletfoto AP): letalo po »padcu« v reko

Amandmaji k slovenski ustavi še vedno v ospredju pozornosti

LJUBLJANA - ZAGREB — Predsedstvo SZDL Slovenije je včeraj skoraj ves dan razpravljalo o ustavnih spremembah. To ni bila preprosta, dolžnostna potrditev že sprejetega, temveč vsebinska razprava, med katero se prav z vsem niso vsi strinjali.

General Tominc je med drugim opozoril na popravek, ki morda ni povsem v skladu s poveljevanjem, ko se edino slovenski skupščini prepušča odločitev o razglasitvi izrednega stanja. Predsednik skupščine Milan Potrč je pojasnil, da govori zvezna ustava o pooblastilih zveznemu predsedstvu v primeru vojne, v miru pa ni nič določenega, in to vrzel bo sedaj slovenska ustava zapolnila.

Zelo ostra, polemična in obsežna razprava pa se je razvnela o volitvah. V bistvu gre za odločitev, ali bodo tretji družbeno-politični zbor volili na temeljih osebnih kandidatnih list, volili torej direktno kandidate, ali na temelju volilnih list po proporcionalnem sistemu (kot na primer velja za italijanske parlamentarne volitve). Za prvo rešitev se ogreva sedanja vodilna struktura, za drugo pa alternativa. Dopustili so možnost, da o tem odloči ustavna komisija skupščine, če pa ne bo prišla do soglasja, bi v ustavi pustili obe možnosti in bi končno odločitev predpisoval volilni zakon. Seveda so razpravljali tudi o vseh šestih spornih amandmajih, o katerih je bilo doseženo popolno soglasje, saj so prebrali popravek za popravo in o vsakem posebej glasovali.

Iz Beograda pa prihajajo kontradiktorne vesti. Beograjska politična javnost je sprejela in ocenila uradno sporočilo zveznega partijskega predsedstva skrajno negativno, češ da ni v skladu s stališčem predsedstva države in da ZK popušča Slovincem. Odprto je tudi vprašanje, ali bo prišlo do novih sestankov in razgovorov na zvezni ravni, saj so na partijskem predsedstvu srbski predstavniki odločno zahtevali, da se takoj skliče centralni komite ZKJ, ki naj o slovenskih amandmajih in po njihovi verziji o namerah Slovenije, da se odcepi, razpravlja ter tako stališče obsodi. Seveda bi bilo sklicanje zveznega centralnega komiteja v nasprotju s stališčem, da je treba iti po zakoniti poti, predpisani za spremembo republiških in zvezne ustave.

Tudi v Zagrebu je vroče. Včerajšnja seja je bila umerjena, ker so jo nalašč razpolovili in bodo šele danes razpravljali o obtožbah ZK Vojvodine, češ da na Hrvaškem diskriminirajo Srbe. Včeraj je namreč zasedal vojvodinski pokrajinski komite, ki je v bistvu ponovil obtožbo. Na dnevnem redu hrvaškega partijskega vodstva so predvsem notranji odnosi, saj ZK Hrvaške prepogosto molči in se na tak način uklanja dogmatskemu in nacionalističnemu srbskemu pritisku. To vprašanje bo torej v ospredju današnje vroče diskusije, ki se lahko konča tudi z nekaterimi bistvenimi spremembami v partijskem vodstvu, vsekakor pa napoveduje ostro kadrovsko bitko za bližnji kongres ZK Hrvaške.

V uvodnem poročilu partijskega in v osnutku programa ZK Hrvaške za kongres pa je zanimiv odstavek, ki se nanaša na hrvaško verzijo ustavnih sprememb.

Glasi se takole: »Sodobna Jugoslavija temelji na Avnoju. To pomeni, da je enakopravna skupnost svobodno združenih narodov in narodnosti in njihovih socialističnih republik,

ustvarjena po svobodni volji ljudstva na temelju neodtujljive pravice do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve.«

Ta formulacija je na las podobna oni, ki jo predlaga Slovenija za svojo novo ustavno ureditev. Slovensko ustavo razglašajo za kotrarevolucionarno dejanje, separatistični akt, zahteva se najostrejša intervencija. Bo enaka logika veljala tudi za SR Hrvaško?

S slovensko ustavo se je ukvarjalo še zvezno predsedstvo SZDL. Te teme ni bilo na dnevnem redu, vendar jo je posebej zahteval predstavnik JLA. Razprave v resnici ni bilo in so se samo sklicevali na izjavi obeh predsedstev, državnega in partijskega.

Politično življenje Jugoslavije se ta hip suče okrog slovenskih ustavnih sprememb, polemik, razprav, a ne manjka niti prikritih groženj in zaskrbenosti, saj je položaj še vedno kontradiktoren, zapleten in poln pritiskov.

Pred hrvaškim poslopjem CK je vse mirno, nikjer nobene straže, niti že nekako obveznega miličnika - prometnika ne. Na vratih skrbe varnostniki zgolj za to, da se obiskovalec v velikem prostoru ne izgubi. Podobno je tudi v Sloveniji, ki je obsijana z vročim, prav poletnim soncem. Povsod je živahno, mirno, prešerno, skoraj poletno.

BOGO SAMSA

Včeraj v Bejrutu ubili muslimanskega poslanca

BEJRUT — Trije neznani morilci so včeraj dopoldne v libanonski prestolnici ubili muslimanskega sunitskega poslanca Nazema el Kadrija. Skupaj z njim je umrl tudi njegov sofer.

Do atentata je prišlo v zahodnem delu Bejruta, v osrednji Rue Verdun. Kot so povedali nekateri očitvidci, so Kadrija ubili, ko je stopil iz avtomobila. Sunitski poslanec in njegov sofer sta bila na mestu mrtva, pod streli neznanih atentatorjev pa je obležalo še nekaj mimoidočih, ki so jih odpeljali v bližnjo bolnišnico ameriške univerze. Po poročilih iz Bejruta so nekateri hudo ranjeni.

Po umoru so neznanci pobegnili z nekim mercedesom, ki jih je čakal v bližini atentata s prižganim motorjem. Atentatorji so bili dokaj predrzni, saj je področje, kjer je prišlo do atentata, pod sirskega nadzorstvom in na dveh bližnjih križiščih so stalne postojanke vojakov iz Damaska.

Ubiti sunit je imel 73 let, v parlamentu pa je zastopal področje doline reke Bekaa. V sedemdesetih letih je bil tudi minister v vladi ministrskega predsednika Rašida Karamēja. Včerajšnji umor je odločno obsodil tudi muslimanski libanonski premier Selim el Hoss.

Na sliki (teletfoto AP): policisti pregledujejo poslančev avtomobil.

Vietnamske vojaške enote začele zapuščati Kambodžo

SIEM REAP — Včeraj se je začel dolgo pričakovani umik vietnamskih čet iz Kambodže (na sliki AP). Umik naj bi se zaključil že v torek, ko naj bi zadnji od približno 50.000 vietnamskih vojakov zapustil to azijsko državo.

Kot je znano, so Vietnamci zasedli Kambodžo decembra 1978, ko so zrušili režim rdečih Khmerov pod vodstvom Pol Pota. Toda s tem v deželi ni zavlada mir, provietnamski režim v Phnom Penhu pa se je moral stalno boriti proti rdečim Khmerom in proti pripadnikom enot, ki so bile na strani princa Sihanuka.

Ali bo z umikom tudi konec vietnamskega pokroviteljstva nad Kambodžo, se ne ve, skoraj gotovo pa je, da je predvsem iz vrst rdečih Khmerov zdaj pričakovati odločno reakcijo proti režimu.

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

Atentat v Bagdadu: ranjenih tudi osem Jugoslovancev

BEOGRAD — V dveh manjših eksplozijah, do katerih je prišlo predvčerajšnjim v britanskem klubu v Bagdadu, je bilo lažje ranjenih tudi osem jugoslovanskih državljanov. Žrtev v eksplozijah ni bilo.

Večino ranjenih so odpustili iz bolnišnice takoj, ko so jim nudili zdravniško pomoč, ostale pa bodo odpustili čez nekaj dni.

Iz diplomatskih virov v Bagdadu se je izvedelo, da je ranjenih 23 ljudi, med njimi tudi nekaj otrok. Devetletni deček iz Poljske je v kritičnem stanju.

Do eksplozije je prišlo ob 20.30 med prikazovanjem filma na vrtu britanskega kluba. Pristojne oblasti so takoj sprožile preiskavo, da bi ugotovile, kako je do eksplozije prišlo. (dd)

Večina podprla

glede napovedanega boja proti mamilom. Večina se je soglasno obvezala, da čimprej odobri zakon, ki je, kot vemo, dvignil toliko prahu in polemik. To pripravljenost je sam Andreotti napovedal včeraj tudi v poslanski zbornici, kjer je govoril o problemih Juga in o boju proti organiziranemu kriminalu. V večini torej ni razhajanj glede mamil. Kompaktno se namerava spopasti z opozicijo, ki je napovedala obstrukcijo v parlamentu. Toda to kompaktnost je dosegla za ceno delnega omejevanja stališč do problema kaznovanja uživalcev mamil. Med včerajšnjim srečanjem v Palači Chigi so se glavni predstavniki petstrankarske večine dogovorili, da bodo nekoliko spremenili tekst zakonskega predloga ter pretvorili kazenske sankcije, ki so predvidene za zasvojenca z mamilom, v sankcije upravnega značaja. Narkomanov namreč naj ne bi kazensko preganjali, temveč naj bi jim le odvzeli voziška dovoljenja, potne liste in podobno. S tem se je strinjal tudi Craxi, ki je

bil do nedavnega najbolj neprizanesljivo razpoložen do narkomanov.

Kar zadeva samo vsebino gospodarskega manevra, je vladni podpredsednik Martelli zagotovil novinarjem, da na obzorju ni nevarnosti odiranja potrošnikov, pa tudi ne pretiranega klesanja stroškov za socialne usluge. Na zdravstvenem področju ne bo tikevov, eden prvih ukrepov pa bo namenjen ločitvi bolniških uprav od uprav Krajevskih zdravstvenih enot.

Osnovni cilj gospodarskega manevra (in v tem smislu bodo izdelali finančni zakon za leto 1990) je zmanjšanje državnega deficita za 20 tisoč milijard lir. V ta namen naj bi s klesanjem javnih izdatkov prihranili 12 tisoč milijard lir. Nadaljnjih 50 tisoč milijard pa naj bi prihranili z odložitvijo nekaterih zakonov, ki predvidevajo razne izdatke, na prihodnja finančna leta. Po mnenju zakladnega ministra naj bi v letu 1990 zadržali inflacijo na 5 odstotkih. Precej resno se namerava vlada lotiti tudi davčnega problema in še zlasti davčne utaje. V ta namen bo vlada sprejela vrsto ukrepov,

ki jih je treba še definirati v podrobnostih. Med včerajšnjim srečanjem v Palači Chigi se je vsekakor govorilo tudi o zvišanju nekaterih davkov. Podražila naj bi se namreč voda in električna energija. Znatno višja bo prometna taksa, ne bo pa se podražil bencin.

Tretji svet

O solidarnosti duh tujih priseljencev je včeraj govoril tudi papež Janez Pavel II. Ob mednarodnem dnevu emigrantov je papež pozval vse katolike, naj si prizadevajo za stvaren in človeški sprejem priseljencev. Papež se je posebej obrnil na industrializirane in razvite države. Meje bogatih držav, je poudaril Wojtyła, se ne smejo zapreti pred tistimi, ki bi radi ubežali revščini, pomanjkanju in vojnim žariščem. Kljub velikemu blagostanju v mnogih krajih sveta pa se po papeževem mnenju žal še vedno uveljavlja v teh krajih nekakšen sovražni odnos do tujih priseljencev.

(D. K.)

Spremenili zakon o vojaških služnostih

RIM — Obrambna komisija polsanske zbornice je včeraj odobrila zakonski osnutek, ki korenito spreminja vojaške služnosti. Zakonski ukrep je še posebno zanimiv in pomemben za našo deželo ter za naše obmejne kraje, kjer je, kot znano, koncentriran doberšen del italijanskih vojaških sil. Zakon, ki ga je v prvi vrsti zahtevala KPI, predvideva finančno dotacijo 120 milijard lir za tri leta. Ta sredstva bodo porazdelili občinam, ki so podvržene vojaškim služnostim. Zakon pa se ne omejuje samo na odškodninski del, temveč predvideva tudi vrsto drugih ukrepov, kot na primer občutno skrčenje območij, ki so bila doslej namenjena vojaškim vajam. V tem pogledu predstavlja zakon pravcato reformo vojaških služnosti. Med včerajšnjo razpravo je bila sprejeta tudi zahteva komunističnih poslancev iz naše dežele Gasparotta in Pascolata o sklicanju vsedržavne konference o vojaških služnostih. (D. K.)

Obveza odbornika za finance Daria Rinaldija »Dežela bo dobro uporabila nova proračunska sredstva«

TRST — Deželni odbornik za finance Dario Rinaldi se je včeraj za načelniki osrednje računovodske službe in pristojnih ravnateljev domenil za izvajanje sklepov o izkoriščenju dodatnih proračunskih sredstev, do katerih je Dežela prišla s popravki k prvotnemu proračunu 1989, ki so začeli veljati minuli teden. Gre za več kot 218 milijard lir, ki so jih pridobili z večjim prihodom od davkov in s privarčevaniami sredstvi, s katerimi je bilo mogoče zaključiti leto 1988 s prebitkom.

Odbornik Rinaldi je dejal, da bodo vsa ta nova finančna sredstva namenjena programsko načrtovanim pobudam na različnih družbenih in gospodarskih področjih v vsej Furlaniji-Juljski krajini, predvsem pa, da bodo omogočila uresničitev nekaterih obvez, ki so bile sprejete v okviru deželnega sveta. Zdej je treba ukrep o spremembi proračuna za tekoče leto, ki ga je odobrila skupščina julija, torej tik pred izbruhom politične krize, začeti takoj izvajati, je pripomnil Rinaldi, kajti to je zdaj glavna obveza novega deželnega odbora.

Dodatna denarna sredstva bo deželna uprava namenila v prvi vrsti razvoju na sledečih področjih: naravovarstvena politika (40 milijard lir), socialno-skrbne dejavnosti (22 milijard), pospeševanje poklicnega usposabljanja mladih (9 milijard), razvijanje gospodarskih pobud in množitev zaposlenosti (40 milijard); vse to s ponovnim financiranjem osnovnih instrumentov za posege na področju dela, industrije, obrti, trgovine, turizma, gostinstva in avtoprevoznitva. Dalje bo Dežela namenila za kmetijstvo 13 milijard in za kulturo 5 milijard lir. Posebno pozornost bo posvetila še specifičnim dejavnostim krajevnih ustanov - 3 milijarde lir za Občino Pordenon in za velike športne naprave v Trstu, Vidmu in Gorici.

WWF nasprotuje odlagališčema smeti v Huminu

VIDEM — Upravitelji občine Humin nameravajo pooblastiti ureditev dveh velikih odlagališč za gospodinske smeti oz. inertne odpadke na lastnem ozemlju, in sicer v neposredni bližini dveh vodnih tokov. Tako piše v tiskovnem sporočilu videmske sekcije Svetovnega sklada za varstvo narave - WWF, ki novico ostro komentira.

Naravovarstveniki odločno protestirajo proti sklepu huminske občinske uprave z utemeljitvijo, da območje, kjer naj bi namestili odlagališči, spada v predvideni predalpski naravni park. Odlagališči bi bili potemtakem v kričečem nasprotju z obstoječim urbanističnim načrtom. Videmska sekcija WWF nadalje ugotavlja, da bi morali inertne odpadke raztovarjati zunaj območja, kjer nameravajo urediti naravni park, po možnosti na ozemlju, ki ni za nobeno rabo. Sklad za varstvo narave nazadnje svetuje, naj bi po toskanskem vzoru inertne odpadke resiklirali in uporabili za javna dela, npr. za gradnjo cest.

Sodelovanje med Vidmom in Mariborom

VIDEM, MARIBOR — Videm in Maribor, ki sta že od leta 1985 porabljena, poglabljata dvostranske odnose. Včeraj je bila v Mariboru delegacija odbornikov in načelnikov svetovalskih skupin pri Videmski občini, ki jo je vodil župan Pier Giorgio Bressan. S krajevnimi oblastmi so gostje obravnavali družbeno-gospodarsko stvarnost obeh mest in nadaljnje možnosti sodelovanja s posebnim oziranjem na probleme, ki zadevajo sanacijo mestnih jeder, njihovo zaprtje za promet in njihovo vrednotenje z zelenicami. Izrecno so se dogovorili za redno izmenjavo simfoničnih in modernih glasbenih ansamblov, umetnostnih razstav ter informacij o kulturno-umetniških zanimivostih in pobudah v Vidmu in Mariboru. Obvezali so se tudi za tesnejše sodelovanje na univerzitetni ravni; spočetka z izmenjavo študentov, pozneje pa s kakovostnejšimi pobudami. Videmski župan Bressani je povabil predsednika izvršnega sveta skupščine Maribor in vodilne predstavnike gospodarskega in političnega življenja v Vilo Manin (Pasariano pri Vidmu).

Z injekcijami posebne strdljive tekočine

Trg sv. Marka v Benetkah naj bi malce povzdignili

BENETKE — Sloviti Trg sv. Marka v Benetkah bodo morda dobesedno dvignili tako kakor so v letih 1971/72 dvignili za 10 cm višje nad morsko gladino lagunski otok Poveglia, sicer s tem, da so v podzemeljske plasti vbrizgali posebno strdljivo tekočino. Neka milanska tvrdka je izračunala, da bi dvig trga stal 50 do 100 milijard lir, londonska zavarovalnica Lloyd pa je menda pripravljena zavarovati Baziliko sv. Marka (za koliko, se ne ve). Vse to se je šušljalo ob robu včerajšnjega posveta o boju proti postopne-

mu sesedanju zgodovinskega jedra v Benetkah, ki se je v času 1908/1985 znižalo za 23 cm nasproti morski gladini. To je seveda povzročilo pomnožitev poplav zaradi pojave "visoke vode". Na posvetu v priredbi beneškega Inštituta za znanost, zavoda CNR in družbe Agip je izvedenka za dinamiko velikih mas Laura Carbovin povedala, da se s takšnimi problemi ubadajo tudi v Tokiu in Ciudad Mexico: Tokio se je v obdobju 1938/1959 sesedel za 8-12 cm letno, C. Mexico pa v času 1891/1952 za 10 cm.

Po najnovejših analizah na Univerzi v Gradcu

Jadransko morje neoporečno

GRADEC — V morju pred obalami Furlanije-Juljske krajine je voda s higiensko-zdravstvenega vidika neoporečna, zato se ljudje v njej mirno lahko kopajo. To je sporočil pristojni dejavnik deželne uprave FJK ravnatelj Inštituta za higieno na Univerzi v Gradcu prof. Joseph Richard Möse na podlagi rezultatov najnovejših fizikemijskih analiz na vzorcih vode iz Jadrana. Edino izjemo predstavlja izliv Tilmenta, kjer pa kopanje itak ni dovoljeno. V vseh vzorcih so odkrili takšne količine organskih snovi, ki so daleč pod previdnostno ravni, kakor jo določajo mednarodni predpisi. Ne samo, je dejal prof. Möse, v mnogih primerih sploh ni bilo zaslediti snovi, kakor so, denimo, salmonela in sluz, medtem ko so bile količine streptokokov oziroma črevesnih materij malenkostne.

»Eno gorsko skupnost!«

ČEDAD — Župan občine Tipana Armando Noacco je včeraj že spet odločno pozval pristojne dejavnike k spojitvi dveh gorskih skupnosti v eno samo. Razmere na območjih Nadiške doline in Terske doline, je zatrdil, imajo povsem enake probleme tako v pogledu zelo slabih družbeno-gospodarskih razmer kot glede jezikovnih in kulturnih tradicij, ki izvirajo prvenstveno iz navzočnosti slovenske narodnostne skupnosti.

»Prenehajmo s pasivnim tarnanjem in zavijajmo rokave!« je dejal župan Noacco. Zahtevo po ustanovitvi ene same gorske skupnosti za območja Nadiže in Tera je podkrepil tudi na ta način, da je maja letos odstopil s položaja odbornika za kulturo v okviru Terske gorske skupnosti: »S tem sem sprožil provokacijo, s katero sem želel izzvati razmislek na politični ravni o umestnosti spojitve obeh gorskih skupnosti.«

Obnova Franje poteka v glavnem po načrtu

IDRIJA — Pod predsedstvom idrijske županje Ivce Kavčičeve je odbor za sanacijo in obnovo znamenite partizanske bolnišnice Franje, ki ga je ustanovila skupščina občine Idrija, ugotovil, da se sanacija in obnova soteske Pasice in svetovno znanega spomenika človečnosti partizanskega zdravstva razvija v glavnem po sprejetem načrtu. Kakšen odstop od tega pa so kvečjemu povzročili nekateri manjši zapleti v zvezi z nepredvidljivimi naravnimi pojavi v soteski Pasice, kjer domuje Franja že od daljnega decembra 1943.

Kljub velikemu obsegu že opravljenih del na in pod strmim pobočjem Velikega Njivca, od koder se je januarja utrgal velik kamniti plaz na Franjo, je še vedno na voljo dovolj denarja, ki so ga zbrali z zelo široko akcijo doma in v tujini.

Iz finančnega poročila Sama Bevka, ravnatelja Mestnega muzeja Idrija, izhaja, da je bilo doslej zbranih 3,84 milijarde dinar-

jev, porabljenih pa 2,35 milijarde. Poleg neporabljenih dinarskih sredstev, ki so vezana v internih bankah, da bi se čimbolj izognili posledicam hude inflacije, pa je še na voljo tudi okrog 60 milijonov lir, ki so jih zbrali Slovenci v zamejstvu in njihove organizacije in ki so shranjene v slovenskih denarnih zavodih v Italiji.

Na seji so še ugotovili, da bo v kratkem uresničen projekt dr. Mihaela Ribičiča in Geološkega zavoda Slovenije, po katerem bodo brežine Velikega Njivca nad Franjo, s katerega se je utrgal plaz, zavarovali s posebno žično mrežo in jih dodatno utrdili s še posebej odbranim rastlinjem. Zelenje bo namreč pokrilo tudi ogromno "rano" na pobočjih soteske, ki je sestavni del edinstvenega spomenika.

Problem posebne vrste, ki ga morajo rešiti idrijski gradbinci, je, kako iz Pasice odstraniti več deset tisoč kubičnih metrov

gramoza in skal, pa tudi, kako in kje urediti nove dostope do Franje.

Po sedanjem načrtu predvidenih del naj bi Franjo odprli maja prihodnje leto. Do takrat bodo v ljubljanskem muzeju revoliucije svoje delo dokončali tudi restavраторji premičnih Franjinega inventarja in ostali, ki pod vodstvom inž. Franca Vardjana iz Restavratskega centra Slovenije v soteski Pasice že obnavljajo naselje bolnice.

Ob posredovanju danske turistične agencije Slodania se je v Sloveniji mudila skupina novinarjev neodvisne tiskovne agencije za Skandinavijo. Med drugim so obiskali partizansko bolnico Franjo in se podrobno seznanili z januarsko katastrofo, široko akcijo zbiranja sredstev doma in na tujem in s potekom sanacije in obnove Franje. Novinarji so ob tem zagotovili, da bodo o vsem podrobno seznanjali svoje poslušalce in bralce na Danskem in Švedskem.

JOŽE OBLAK

Bo Piran že prihodnje leto imel garažno hišo?

PIRAN — V piranski občini si prizadevajo, da bi že do prihodnje glavne turistične sezone zgradili veliko parkirno hišo - sprva za vsaj 800 parkirišč. Že pred nedavnim so arhitekti Projektive-inženiringa Komunalnega podjetja Piran izdelali osnutek lokacijskega načrta z idejnim načrtom, zdaj pa so pričeli teči delegatski in birokratski "mlini", vmes naj bi bile še javne razprave in že novembra bi se lahko delegati občinske skupščine prvič resno pogovarjali o tem načrtu. Če takrat ne bi bilo nobenih bistvenih pripomb, pa bi konec tega leta lahko začeli pred Piranom, tik ob vstopu v mesto, to parkirno hišo tudi graditi.

V piranski občini že dolgo razmišljajo (doslej so bolj sanjarili) o tem, kako bi prišli do primerne garažne ali parkirne hiše. Če namreč želijo kakor koli prenoviti staro mesto in ga tudi turistično primer-

no izkoristiti, brez omenjenega objekta tega ne morejo izpeljati. Načrt, ki ga zdaj z vso vnemo pripravljajo piranski arhitekti (pri tem pa z nasveti in bogatimi izkušnjami pomaga tudi Jože Usenik, ki je projektiral garažno hišo Slovenija avta in Plavo laguno v Ljubljani), predvideva hišo s 1500 parkirišči in 1400 kvadratnih metrov poslovnih površin. Garažo bi lahko gradili v dveh delih in sicer tako, da bi najprej zgradili 800 parkirišč in poslovne prostore. Zgradili naj bi jo na mestu, ki mu rečejo Piranska vrata, v bližini zdajšnjega odcepa za veliko parkirišče pred Piranom. Garažna stavba bi bila naslonjena na flišnati hrib v več nadstropjih (hriba ne bi bilo treba veliko kopati), od višine drugega nadstropja pa bi garažna hiša segala celo čez cesto in bi na ta način pokrivala sedanje cestišče. Predvidevajo, da bi

v poslovnih prostorih lahko bile turistične pisarne, gostinski in trgovski lokali, velika restavracija in podobno.

Računajo, da bi šlo za kar veliko naložbo, saj bi po nekaterih ocenah objekt stal vsaj 250, če ne celo 300 milijard dinarjev. Zanimivo je, da se v občini že dogovarjajo z gradbenimi organizacijami, ki bi bile pripravljene garažno hišo same zgraditi, če bi smele parkirišča in poslovne prostore potem oddajati ali prodajati. Ker je za nakup oziroma najem omenjenih prostorov precej zanimanja, se zdi, da bi se gradbeni organizaciji tako naložba morala izplačati. V piranski občini pa se hkrati zavedajo, da lahko le na ta način pridejo do garažne hiše, ki bi lahko omogočila resnejšo omejevanje prometa v starem mestu, s tem pa tudi prenavo in turistični razcvet.

B. Š.

Izolski oktet gre »čez lužo«

IZOLA — Obalni oktet Izola je po mnogih uspehih doma in na tujem zdaj bil vabljen še na tritedensko turnejo po Kanadi in ZDA. V Kanadi bo gostoval na željo tamkajšnjih izseljenskih društev prek Slovenske izseljenske matice. Glavni koncert bo imel ob praznovanju 30. obletnice delovanja Društva slovenskih Primorcev "Simon Gregorčič". Oket, katerega zametki segajo v leto 1973 in ki ga od lani vodi Marko Vatovec, ki je zamenjal Matjaža Ščeka, redno snema za Radio Koper-Capodistria, ravno sedaj pa pripravlja samostojno kaseto z uglasbenimi besedili Simona Gregorčiča.

MANJŠINSKI MOZAIK

Razgledi po manjšinski teoriji in praksi

Piše: Pavel Stranj

SLOVENSKO NARODNO VPRAŠANJE

Pogled izpred 50 let - II.

V zadnjem članku te rubrike (24. avgusta) je bila napovedana podrobnejša uokviritev Kardeljevega dela o slovenskem narodnem vprašanju. V 4-tedenskem premoru je problem doživel novo aktualizacijo, zato je pogled nazaj še umestnejši. Kot je napisal v uvodu k drugi izdaji "Razvoja" sam Kardelj, knjiga ni bila zamišljena kot zgodovinska ali politološka raziskava, ampak kot orodje za konkretno politično akcijo KPJ v času tik pred drugo svetovno vojno. Iskal je zlasti tiste prvine, ki naj bi delavskemu gibanju potrjevale in olajševale vlogo vodilne sile narodnega gibanja.

Leto 1939 je bilo skrajni čas za tako iskanje. Vojna je bila pred vrati in vse slovenske družbene sile so razvijale svoje programe, torej svoje strategije v pričakovanju viharja, ki se je zbiral na obzorju. Začelnja se je zadnja izmed številnih faz razvoja in preoblikovanja narodnega programa, ki so jih morali Slovenci razviti od časa po prvi svetovni vojni. Izidi mirovne konference (1919) in koroškega plebiscita (1920) so postavili narodu tri glavne probleme: razkosanost med štiri države, unitaristični pritisk iz Beograda ter odnos do načelnega vprašanja glede pravice do samoodločbe.

Prva faza je nastopila po kristalizaciji novega položaja. Pokrajinska organizacija KPJ za Slovenijo je med prvimi v KPJ začela opuščati načelo narodnega unitarizma in državne centralizma, sredi leta 1922. Kot alternativo je videla konfederacijo svobodnih republik Južnih Slovanov. Leta 1923 je tajnik stranke Sima Markovič napisal knjigo o narodnem vprašanju v državi, v kateri ni podprl načela samoodločbe. To so storili slovenski komunisti avgusta istega leta. Bil je to čas, ko je Komunistična internacionala narekovala linijo o razbijanju Jugoslavije; vizijo o svobodni slovenski republiki po sovjetskem modelu, je treba brati v tej luči.

Načelo samoodločbe je 1. 1926 sprejela na svojem 3. kongresu tudi KPI, ki je manjšinam v Italiji zato priznala pravico do odcepitve. Vprašanje zatiranih narodov je bilo tudi tu aktualno predvsem iz vidika "realnih interesov revolucije". Načelo samoodločbe se je medtem, v Sloveniji, uveljavilo tudi v nekaterih krogih mladih katoličanov, ki so gledali s simpatijo na načrt federacije, ki naj bi povežala svobodne enote, ne pa preskočila bistveno fazo osamosvojitve posameznih enot.

Druga faza v razvoju slovenskih narodnih programov je prišla po proglastitvi diktature 6. jan. 1929. Kardelj, ki je že nastopal kot ideolog KPJ za Slovenijo, je formuliral stališče, da je ideja naroda borbeno sredstvo za socialno osvoboditev človečanstva in da "svoboda in samostojnost je mogoče izbojevati le z bojem delovnega ljudstva, ker nacionalno vprašanje ni kulturni, temveč socialni problem". V tej fazi je bila pomembna še odcepitev krščanskih socialistov iz tradicionalnega katoliškega tabora, ki je tako dokončno izgubil svojo enotnost.

Sledila je tretja faza med leti 1935 in 1939, znana tudi na širši evropski ravni, kot čas "Ljudskih front". V Italiji je na primer v tem okviru prišlo do sporazuma med KPI in TIGR (aprila 1937). KPJ je opustila linijo "razbijanja Jugoslavije", ker je lahko delovala kot jez proti fašizmu. Tudi manifest novo ustanovljene KPS vsebuje novo linijo: obstoj in razvoj slovenskega naroda je zagotovljen le v svobodni zvezi bratskih narodov v zvezni Jugoslaviji, katere del naj bi bila tudi združena in svobodna Slovenija.

Podobna stališča so imele tudi ostale komponente fronte: Sokoli in krščanski socialci so videli v zvezni ureditvi edino protiutež zunanjim grožnjam, seveda z jamstvom velikih avtonomij za notranjo svobodo slovenskega naroda.

Po paktu Hitler-Stalin so komunisti opustili linijo Ljudske fronte in začeli samostojno nastopanje. Pospešek v razvoju komunističnih stališč so dohitevali le še krščanski socialci. Konec leta 1939 sta obe organizaciji izdali proglas z enakim naslovom: "Kaj hočemo". Oboji so se zavzemali za popolno politično, gospodarsko in kulturno osamosvojitve slovenskega naroda. V ta okvir spada Kardeljeva knjiga Razvoj slovenskega narodnega vprašanja. V njej so razvita, poglobljena in utemeljena stališča iz manifestov nastalih v letih 1937 in 1939.

Sedanje razmere slovenskega naroda so izraz novih razvojnih faz po drugi svetovni vojni. Eno od "starih" načel pa ohranja vso svojo nekdanjo aktualnost: Jugoslavija ima pomen za Slovence in za druge narode v njej le, če so v njej zajamčeni njih enakovrstnost in zaščita, njihova nacionalna neodvisnost in pogoji za njihov skupni družbeni napredek.

VIRI: J. Prunk, Slovenski narodni programi, Društvo 2000, Ljubljana 1986, str. 284, ter R. Rizman, Marksizem in nacionalno vprašanje, Cankarjeva, Ljubljana, 1980, str. 497.

Kljub različnim nerešenim problemom in odprtim vprašanjem

Praznično vzdušje obeležilo začetek pouka

Malčki v prvem razredu osnovne šole "Oton Župančič" (Foto M. Magajna)

Čeprav poletje še ni mimo in je vreme v teh dneh skoraj bolj vroče kot avgusta, pa se je za otroke in številne mladostnike čas počitnic končal. Včeraj se je namreč svečano ali bolj zbrano — odvisno pač od oblike, ki so jo izbrala posamezna ravnateljstva — ponovno začel pouk. Tradicionalno šolsko mašo, ki je za marsikaterega učenca pomenila nekoč pravi začetek pouka, so imeli včeraj le na redkih šolah, kot na primer na višjih srednjih šolah. Na večini šol so namreč sklenili, da mašo priredijo pred uradnim začetkom pouka ali po njem.

Vse šole so včeraj torej napolnili mladi, razposajeni in zagoreli obrazi. Začetek pouka je vedno praznik, pa četudi bo šola za nekatere postala že v naslednjih dneh muka in ji marsikateri ne bo videl konca. Prvi dan pouka pomeni namreč ponovno snidenje s sošolci, na katero se otroci in mladinci pripravljajo v sproščenem vzdušju, za katero si je treba nadeti praznično obleko (nič zato, če je za nekatere najstnike praznična obleka obvezno črna in agresivna). Za prvošolčke pa je to vstop v čisto novo okolje z novimi spodbudami, ki vzbujajo radovednost, a tudi malo skrbi.

Kljub prazničnemu vzdušju, ki prevzame tako učence in dijake kot njihove starše, pa je vsako leto ob začetku pouka tudi cela vrsta nerešenih vprašanj, ki zagrenjujejo ta praznični dan. Tudi letos jih je kar dolga vrsta, od takih, ki so že kronična bolezen italijanskega šolstva do tistih, ki so specifična samo za slovensko šolo.

O le-teh smo se pogovorili s tajnico Sindikata slovenske šole Živko Marc, ki je že v tork ob otvoritvi seminarja za slovenske šolnike spregovorila polemično in je s svojim nastopom izzvala tudi nekatere kritike. »Poleg vseh nerešenih političnih problemov, kot so

avtonomija slovenske šole, pomanjkanje intendanta iz naših vrst, pomanjkanje slovenske šole v Benečiji in nepriznavanje že obstoječega vrtca v Špetru, je še cela kopica upravnih problemov, zaradi katerih se šolsko leto v nekaterih ozirih začneja z negotovostjo,« je začela Marčeva. »Na prvem mestu bi omenila zamudo pri namestitvi učnega osebja. Po zakonskem odloku št. 249 iz letošnjega julija bi morali razpisati vsedravnih natečaj po naslovih za vstop v stalež. Za slovenske šole je natečaj že julija razpisal deželni šolski skrbnik, razpis pa mora registrirati Računski dvor, ki tega v dveh mesecih ni storil. Natečaj za italijanske šole je že bil, manjkajo le imenovanja, natečaj za slovenske šole pa bo v najboljšem primeru decembra.

V pričakovanju na izid natečaja pa bo skrbništvo imenovaločasne suplenke, ki bodo delali v precejšnji negotovosti. Po omenjenem zakonskem odloku pa smo izgubili tudi 40 odstotkov ravnateljskih mest. Ta odlok namreč predvideva, da se na nižjih srednjih šolah, kjer je manj kot dvanajst razredov, ne imenuje poverjenega ravnatelja. Tako smo za sedaj izgubili tudi ravnatelja, ki je pred nekaj leti že opravil natečaj, a mu Računski dvor še ni posredoval odloka o imenovanju. V zvezi z Računskim dvorom naj omenim tudi, da ta ustanova še ni izdala odlokov za habilitiranje profesorjev, ki so pred štirimi leti opravili habilitacijo v slovenščini. Po besedah deželnega šolskega skrbnika naj bi se za taknilo, ker je bil zapisnik v slovenščini! Prav tako se že nekaj let vleče razpis natečaja za didaktične ravnatelje, na nižjih srednjih šolah pa nimamo niti dodatnega učnega osebja, ki ga predvideva zakon iz leta '82. Po vsem tem, kar sem našela, se na SSS sprašujemo, ali ni to zavlačevanje načrtno.«

Ob vsem tem je treba omeniti še problem, ki pa zadeva italijansko šolstvo v celoti. Letos bodo nove učne načrte za osnovno šolo uvedli namreč tudi v tretjem razredu. Zaradi pomanjkanja reformnega zakona, pa poteka pouk še eksperimentalno, tako da ga nekatere šole sploh ne uvajajo.

Če za osnovno šolo obstajajo novi učni načrti, na višjih srednjih šolah čakajo reformo že dvajset let. Edina možnost, da se nekoliko posodobijo pouk, je uvajanje eksperimentiranja. K sreči se slovenske višje srednje šole usmerjajo po tej poti, najbolj korenit preobrat pa bodo letos doživeli na učiteljski, kjer uvajajo novo petletno pedagoško smer.

Nasmejani obrazi na liceju "Prešeren" (Foto M. Magajna)

Prisrčno srečanje z otroki v šoli »Finžgar« v Barkovljah

Začetek novega šolskega leta - za prvošolčke in njihove starše tako pomemben dan - smo sami doživljali na osnovni šoli F. S. Finžgar v Barkovljah.

Kar pretesna je bila velika šolska učilnica za otroke, starše in učiteljice, ki so prisluhnili temu, kar je o novem šolskem letu povedala učiteljica Vera Poljšak.

Prvi pozdrav je bil seveda namenjen prvošolčkom, ki jih je na tej šoli deset in so prešli za dober začetek in v pozdrav nageljček in svinčnik. Nageljček in barvice sta prejela tudi nova učenca barkovljanske šole Jerneja, ki prihaja iz Maribora in Ivan Mikulus, ki bo obiskoval tretji razred.

Voščenske so nato prejeli še ostali učenci drugega razreda.

Ker je šola s svojimi spisi v barkovljanskem narečju sodelovala v lanskem šolskem letu in na natečaju Moja vas v Beneški Sloveniji, je za to sodelovanje prejela v darilo kasetofon, dve prvi nagradi za spise pa sta šli učenkam Janji del Linz in Ivan Legovini.

Za svoje sodelovanje na natečaju (v brošuri Moja vas sta objavljena dva prispevka barkovljanskih otrok: Devane "Hren na cemente" in Alenke "Ni sile") pa so prejeli učenci tretjega, četrtega in petega razreda majice in čiplo.

Učenci barkovljanske šole so se, kot je povedala učiteljica Poljšakova, udeležili tudi natečaja risb o živalih, ki ga je razpisala ustanova ENPA. Sedaj je šola prejela okrožnico, s katero ustanova javlja, da sta bili dve risbi na natečaju zelo dobro ocenjeni.

Barkovljanska šola že nekaj let posveča skrb starejšim Barkovljanom. Več 80-letnikov so učenci že obiskali; podarili so jim cvetje in svoje risbe ter jim še kaj zapeli. V lanskem šolskem letu so tako obiskali tudi domačinko Ano Pertot, ki pa je bila za svoj rojstni dan v bolnišnici. Sedaj se je slavljenska šola zahvalila za čestitke, danes pa bodo vsi učenci prejeli slaščico in coca-colo, da izpijejo na njeno zdravje.

Vsi učenci so prejeli v dar Galeob Dnevnik, pri učiteljicah pa so se zbirali imena vseh, ki se bodo naročili na Galeb in Cicibana.

Na šoli bodo opravili vrsto ekskurzij. Prva takšna bo ogled svetilnika na Greti. Začeli bodo tudi pouk angleščine, ki ga bo vodil David Poljšak in telovadbo, ki bo v organizaciji Športne šole in ki bo ob koncu šolskega

leta priredila Malo olimpiado za vse šole.

»Naš cilj je seveda v glavnem učenje,« je Poljšakova poudarila. »Vendar se bomo z veseljem udeležili raznih natečajev, za udeležbo katerih se bodo učiteljice medsebojno dogovorile.«

Učenci si bodo med letom ogledali razne najbolj zanimive predele Barkovelj in tako bolj spoznavali svoj rojstni kraj.

Vse učiteljice: Vera Poljšak, Marta Populin, Ani Novali, Mirjam Mikolj, Ani Bajtz in Giorgina Pisani (sluga na šoli je Miro Kosmač) so skupno pripravile in sestavile tudi podrobni učni načrt, pri katerem so se držale vseh šolskih predpisov. Vsaka dva meseca bodo, skupno s starši, preverjale uspehe načrta. Prav takšno preverjanje bo konec meseca oktobra.

Po vseh teh obvestilih, lepih željah in porazdelitvi nagrad in pozdravnih daril in šopkih cvetja, je končno začel pouk. (N. L.)

V Briščkih je šola še zaprta

Medtem ko so se vrata vseh ostalih šol včeraj odprla, je osnovna šola v Briščkih ostala zaprta. V Briščkih se namreč ni predstavila nobena učiteljica, ki bi vzela v varstvo šestletni Vesno Hrovatin in Suzi Bizjak. Deklici, ki bi morali letos obiskovati prvi razred, so starši pospremili na ravnateljstvo v Nabrežino. Z županom Budinom in ravnateljevim vikarjem Lidio Sossi so zaskrbljenostjo počakali na odgovor šolskega skrbnika, ki bi moral že v tork sporočiti, ali bo v Briščkih lahko potekal reden pouk. S tržaškega šolskega skrbništva pa še včeraj ni prispelo nobeno uradno sporočilo, ki ga pričakujejo za danes. Vesnini in Suzini starši so zato sklenili, da se tudi danes odpravijo v Nabrežino, saj ne marajo vpisati svojih otrok v zgoniško celodnevno šolo, prav tako pa so trdno odločeni ohraniti šolo v Briščkih, kjer bi prihodnje leto lahko hlačali že štirje otroci.

Vprašanje sen. Spetiča o usodi tovarne IRET

Vlada naj omogoči poseg državnih udeležb, da bi rešili tržaški IRET. Poziv je na ministra za državne udeležbe in za industrijo naslovil sen. Stojan Spetič v parlamentarnem vprašanju, v katerem opozarja vlado na hudo krizno stanje v tem največjem zasebnem kovinarskem podjetju tržaške pokrajine. Sen. Spetič v svojem vprašanju omenja celo možnost, da bi po dolgotrajni dopolnilni blagajni in številnih poskusih spremembe lastniškega ustroja to podjetje likvidirali, kar bi pomenilo izgubo nekaj stotin kvalificiranih delovnih mest. To pa bi lahko preprečil le poseg državnih udeležb v okviru načrta za preustroj elektronske industrije v F-JK.

Kriza v ATSM in Tržaškem Lloyd

Poli za bolj učinkovito vlogo deželne uprave

Deželni svetovalec KPI Ugo Poli je zahteval od deželne uprave, naj se angažira v iskanju rešitve za Tržaški arsenal sv. Marka. Že julija, je ugotovil Poli, se je postavljalo osnovno vprašanje, kakšni so prava cilji raznih srečanj, ki jih je deželna uprava imela z ministrom za državne udeležbe in z nekaterimi finančnimi družbami IRI, ki delujejo v Furlaniji-Juljski krajini. Zdaj, ko sta bila zaprta skoraj dva meseca zaradi deželne krize, bi morala nova deželna vlada vsaj seznaniti deželni svet s potekom in vsebino teh srečanj in s predlogi za nadaljevanje soocenja.

Ni res, je poudaril Poli, da bi Dežela ne razpolagala z instrumenti in z možnostjo aktivnega poseganja v odnosih z IRI in njenimi finančnimi družbami, in da ji je usojeno, da se sooča le na splošni, informativni in politični ravni. Nasprotno, Dežela nadzoruje financiranje zakonov in finančnih družb, vlaga v dela, ki predstavljajo obetavne zakupe in pri katerih so družbe IRI pogostoma privilegirane, kontrolira delniške pakete, razpolaga s pristojnostmi glede organizacije teritorija, prevozov, poklicnega izobraževanja.

Po mnenju predstavnika KPI je napačil čas za odprtje bolj učinkovite faze v tem soocanju, kajti doslej od državnih udeležb, če izvzamemo SPI, ni bilo nobenega konkretnega prispevka k ustvarjanju novih delovnih mest.

Nova sezona KD Barkovlje

Barkovljansko kulturno društvo bo začelo z redno sezono, kljub temu da je močno poškodovan strop dvorane, v katero je meseca junija, ko so bili pri nas hudi nalivi, vdrla voda iz zgornjega stanovanja stavbe, v kateri ima društvo svoje prostore.

Tako so sklenili člani društvenega odbora, ki so se prav te dni sestali. Strop dvorane, so ugotovili, se zelo počasi suši. Treba bo še nekaj časa počakati in šele nato odpraviti vsa potrebna obnovitvena dela.

Da pa delovna sezona ne bi trpela, so sklenili, da jo bodo redno začeli ter da se medtem obračajo na vse svoje člane in prijatelje s prošnjo, da jim pri pokrivanju zelo velikih stroškov, priskočijo na pomoč.

Predvsem si člani društvenega odbora želijo, da bi bile vse prireditve dobro obiskane in da bi člani pripomogli, s svojimi prostovoljnimi prispevki, h kritju svaj dela stroškov.

Sezono bodo v Barkovljah začeli v nedeljo, 1. oktobra. Začetek sezone sovpadla s praznikom Rožnovenčne matere božje, ko imajo v Barkovljah že tradicionalno mašo in nato tudi procesijo, v kateri vsako leto sodelujejo otroci domače osnovne šole in narodne noše.

V nedeljo, 1. oktobra, popoldne bo v barkovljanskem društvu tudi tradicionalni praznik "karamalov". Domače kuharice bodo, kot vedno, pripravile vrsto dobrot, poskrbljeno pa bo tudi za domačo kapljico in glasbo.

Že to nedeljo pa odhajajo člani in prijatelji društva še na izlet na Brione. Nad 60 se jih je vpisalo za izlet, ki bo z avtobusom, popeljal udeležence na te prelepe otoke.

Jutri in v nedeljo v Gročani razstava kmetijskih pridelkov

Zelena dolina, sladko ujeta med gozdnata pobočja hribov Kokoši in Golič, na vzhodu zaprta od Velikega gradišča, širo razprostrta proti soncu z razgledom na dolino Glinščice in na morje, to je gročansko "krasno polje".

Na njenem koncu, nedostopna prostemu očesu mimoidočih po cesti na Pesku, naslonjena ob vzhodje Kokoši, zavarovana pred burjo, leži vas Gročana, ki je s svojimi skoraj 500 metri nadmorske višine najvišje naselje v tržaški pokrajini.

Dolina, ki je nastala v davnih časih in ki je bila prekrita z zemljo - to je nanesele potok - je neizmerno lepa. Tu se že nešteto rodov bavi s kmetijstvom, v prvi vrsti ž živinorejo, in so s tem dosegli skoraj popolno neodvisnost. Čeprav so danes nekatere kulture opuščene zaradi nedonosnosti, so mleko in drugi živinorejski proizvodi, poljski pridelki, zeliščne trave in med še vedno tipični krajevni pridelki, ki zaradi skoraj nezastrupljenega okolja zagotavljajo porabniku tiste lastnosti svežine in pristočnosti, ki jih je drugje težko najti, a so dandanes zelo iskane.

Po dolini se razprostirajo velike površine travnikov. Še vedno je čutiti vonj sena; živali ne poznajo druge hrane kot krompir, repo, korenje in peso, ki je pridelana na zemlji, obogateni s samim hlevskim gnojem; čebele srkajo nektar iz cvetja bogate kraške flore.

Tako piše v po obsegu sicer skromni, a lični brošuri, ki so jo izdali ob 2. razstavi-sejmu značilnih kmetijskih pridelkov Krasa, ki bo jutri in v nedeljo v Gročani. Dvodnevno prireditve, ki želi biti veliko več kot običajna vaška šagra, saj je njen prvenstveni namen spodbuditi razvoj kmetijstva - in torej podpreti zahtevo po večjih vlaganjih v ta sektor - organizira krajevno KD Krasno polje ob sodelovanju vaških skupnosti iz Gročane, s Peska in iz Drage in Občine Dolina ter pod pokroviteljstvom Kraške gorske skupnosti.

Razstavo-sejem, ki je že lani, ob prvi izvedbi, doživela res velik uspeh, bodo odprli jutri ob 15. uri, zvečer pa bo na vrsti ples z ansambлом TAIMS. V nedeljo bodo sejem odprli že ob 9. zjutraj, popoldne ob 15. uri pa bo uradni del priredit-

Z lanskega sejma v Gročani

ve: najprej pozdravi prirediteljev in gostov, nato nastop skupine godcev diatonične harmonike "Glas harmonike" od Domja, pa še zabavni del z Vanko in Tonko, od 19. ure dalje pa spet ples z ansambлом Happy Day. Obiskovalci pa se bodo lahko tudi поблиže seznanili z nekaterimi aspekti kmetijske dejavnosti v vasi: v nedeljo od 9. ure dalje bo na sporedu vodeni ogled hleva pri družini Ivana Racmana in panjev pri družini Virgini in Vilme Carboni, popoldne ob 18. uri pa si bo mogoče ogledati razne kmetijske stroje in pripomočke, ki jih uporabljajo v Gročani. Skoraj odveč je pripisati, da bodo obiskovalcem na razpolago tudi tipične domače jedi: jota, zelje s klobaso, razne specialitete na žaru ter domače slaščice. Za ljubitelje sprehodov po Krasu pa se ponuja lepa priložnost. Ob priliki razstave-sejma bodo namreč odprli tudi mejo za vasjo, tako da se bo mogoče sprehoditi do Vrhpolja na jugoslovanski strani.

Pomisleki ob velikopoteznih načrtih za razširitev objekta Avtoterminala pri Fernetičih bi bilo treba predvsem smotrneje uporabljati

Na avtoterminalu pri Fernetičih bodo vsak čas stekla dela za razširitev osrednjega poslovnega poslojpa in za razširitev cestnega prehoda čez mejo, poleg tega pa bodo tudi zgradili mehnično delavnico. Zadevni gradbeni načrti so že odobreni in tudi finančna sredstva so na razpolago, tako da bo vodstvo Konzorcija za gradnjo in upravljanje avtoterminala pri Fernetičih lahko brez nadaljnega dalo ta dela na licitacijo. Toda to je tudi vse, kar se bo za zdaj na tem področju gradilo. Vsi ostali raznovrstni in velikopotezni gradbeni načrti, ki so se v zadnjih časih pojavljali v sklopu avtoterminala, so namreč obviseli v zraku, če že niso sploh propadli.

Tako je dokončno splavala po vodi zamisel konzorcija trgovcev na debelo Trieste-Gros, da bi si v okviru avtoterminala zgradil dve skoraj 5 tisoč kvadratnih metrov obsegajoči skladišči oziroma blagovnici. Za to je Trieste-Gros svoj čas že dobil izdatne deželne prispevke, toda repentabska občinska uprava, pod katero spada približno 90 odstotkov površin avtoterminala, je zadevne gradbene načrte zavrnila. »Naše zadržanje je jasno in neoporečno,« nam je dejal zupan Pavel Colja. »Dejavnost Trieste-Grosa bi se ne ujemala z urbanistično namembnostjo področja, ki je bilo svoj čas razlašeno za avtoterminala — in ne za kaj drugega.« Mimo tega je letošnjega julija zapadla pogodba, ki jo je Trieste-Gros sklenil s konzorcijem za avtoterminala, in zdaj ni nobene možnosti, da bi jo obnovil tudi zato, ker je staro na različne načine prekršil.

Do tod je bil govor o delih in načrtih, ki bi jih izvedli v sedanjih mejah avtoterminala. Toda že dalj časa se govori tudi o tem, da bi celoten objekt razširili. Prvzaprav ne gre samo za govorice, saj je skupščina konzorcija lanskega decembra odobrila zadevni osnutek variante, in sicer z večino glasov. Proti je bil zastopnik repentabske občinske uprave, za pa so se izrekli predstavniki vseh ostalih članov konzorcija, se pravi predstavniki Ob-

čine Trst, Pokrajine Trst, Tržaške pristaniške ustanove in Tržaške trgovinske zbornice. Varianta predvideva razširitev avtoterminala na drugi strani železnice, kjer bi zgradili tri nova velika skladišča, novo parkirišče, pa tudi nekaj novih cestnih povezav.

»Rad bi poudaril, da zahteva po razširitvi ni od muh,« nam je povedal predsednik konzorcija za avtoterminala Cirillo Russo. »Naj navedem samo nekaj podatkov o prometu, s katerim imamo opravka. Leta 1979, se pravi v prvem letu delovanja, je po avtoterminalu šlo 33 tisoč tovornjakov in leta 1981 51 tisoč. Lani pa je število tovornjakov naraslo že na 157 tisoč in ta trend se bo še nadaljeval. Računamo, da se bo promet v nekaj letih kar podvojil. Tem povečanim potrebam bodo ustrezale hitre cestne povezave, ki bodo v kratkem nared, in njim moramo prilagoditi tudi naše strukture, kar pomeni, da jih moramo primerno povečati,« je zaključil Russo.

Drugačno je stališče repentabskega župana Colje. »Nihče ne postavlja v dvom, da smo priča močni rasti prometa,« je dejal. »Toda dokazati je treba, da bomo sedanjim in bodočim po-

trebam avtoprevoznikov in drugih uporabnikov avtoterminala prišli resnično naproti s tem, da bomo širili to strukturo. Po mojem bi morali poskrbeti predvsem za to, da bi se promet odvijal hitreje in na bolj urejen način. Tovornjaki rabijo danes na desetine ur za carinske preglede in vrsto čakajo tudi tisti, ki bi je ne smeli, se pravi tranzitni prevozi. Teh pa je daleč največ, saj nanje odpade kar 65 odstotkov prometa.«

Dejansko se danes promet po avtoterminalu odvija po polzevo in z dolgimi zastoji. Tako je npr. avtoprevoznik Cunja, ki je med največjimi uporabniki avtoterminala, na nedavnem srečanju uporabnikov povedal, da danes tovornjak rabi povprečno 6 ur za vstop na avtoterminala, 1 uro za carinjenje in 6 ur za izstop, kar že samo njemu v enem letu povroča na stotine milijonov škod! Poleg v že omenjeni slabi organizaciji dela je za takšno nezadržno stanje treba iskati vzroke predvsem v pomanjkanju zadostnega števila carinikov in finančnih stražnikov, ki se od odprtja avtoterminala ni bistveno povečalo. To predstavlja pravo ozko grlo, saj sedanje osebje lahko krije le nekaj ur službe dnevno, v tistih nekaj urah pa lahko opravlja le omejeno število pregledov hkrati.

Vse te in podobne pripombe so vodstvo konzorcija za avtoterminala pripravile do tega, da bo poveril visoko specializiranemu podjetju nalogo, naj podrobno razišče, kakšni problemi se pojavljajo pri uporabljanju te strukture, in naj predlaga rešitve zanje. Raziskava bi morala biti nared konec leta.

Kot kaže, pa bodo pobudniki razširitve avtoterminala medtem deležni še drugih ugovorov, in sicer z važnega foruma. Zdi se namreč, da se z varianto, ki je bila odobrena lanskega decembra, bolj malo strinja deželna komisija za kulturne in ambientalne dobrine. Očitno ima marsikdo pomisleke, da bi s kraškim teritorijem še naprej tako ravnali kot doslej. M. B.

Na sliki (foto Križmančič): tovornjaki čakajo na carinske preglede.

Galerija TK stopa v novo sezono Vsestranska ustvarjalnost arhitekta Viktorja Sulčiča

Posnetek s sinočnje otvoritve

(Foto Magajna)

S strnjem pregledom vsestranske ustvarjalnosti arhitekta Viktorja Sulčiča, ki je po rodu iz Križa, a je večji del svojega življenja preživel v Južni Ameriki, so včeraj otvorili novo sezono galerije Tržaške knjigarne. Od sinoči so v prostorih galerije namreč na ogled skice in risbe ter fotografije arhitekturnih del tega arhitekta (rojena leta 1895 v Križu in umrlega leta 1973 v Buenos Airesu), ki je svoja najpomembnejša dela uresničil v Argentini, a je zaradi svoje umetnosti in vsestranskega kulturnega delovanja slovel ne le po Primorskem, pač pa po vsej Sloveniji in Jugoslaviji.

Razstava, ki jo je galerija želela prirediti že na koncu prejšnje sezone, a so jo iz organizacijskih razlogov morali preložiti, je prvzaprav sad raziskovalnega dela Znanstvenega inštituta filozofske fakultete v Ljubljani (pri organizaciji sodeluje tudi Pilonova galerija iz Ajdovščine), katerega sta sinoči zastopala prof. Nace Šumi in Irene Mislej.

Po pozdravnem nagovoru vodij galerije Franka Vecchieta in Naceta Šumija je Mislejeva sinoči izčrpno orisala Sulčičevo življenje in njegovo vsestransko ustvarjalnost. Sulčič se namreč ni ukvarjal le z arhitekturo, ampak tudi z risanjem, ilustracijo, pozicijo in je bil med najpomembnejšimi slovenskimi kulturnimi delavci v Argentini. Arhitektura, v kateri ohranja nekatere klasicistične in sredozemske ter celo kraške prvine, ki jih prilagaja novemu okolju, je še danes živa in sodobna, prav tako zanimiv je tudi njegov človeški in »prosvetni lik«, ki priča o veliki sposobnosti za dialog. Prav zaradi tega, je zaključila Irene Mislej, je njegovo delo treba še temeljito raziskati. (bg)

Javna služba za mlade handikapirance

Jutri, 23. t. m., bo v prostorih gledališča v Ul. Ananjan 5/2 javno srečanje na temo: »Pogoj in predlogi za javno socioskrbno službo za mlade handikapirance«. Srečanje prireja Temeljni sindikalni odbor spremljevalcev mladih handikapirancev, nanj pa so še posebej vabljeni pristojni pokrajinski in občinski odborniki in tehnik ter vsi, ki se s to problematiko ukvarjajo.

TEČAJI SRBOHRVAŠKEGA IN ITALIJANSKEGA JEZIKA

pri SRBSKO PRAVOSLAVNI SKUPNOSTI V TRSTU

Vpisovanje in pojasnila do 30. t. m. na Trgu sv. Antona Novega 7/1, tel. 631801 od 17. do 19 ure.

Zaskrbljenost CGIL zaradi stanja pomorsko-pristaniškega gospodarstva

CGIL poudarja nujnost poglobljene analize stanja tržaškega pomorsko-pristaniškega gospodarstva in v tej zvezi zahteva na eni strani obnovitev soočenja med sindikati in pristaniško ustanovo, na drugi pa angažiranje tržaških parlamentarcev, krajevnih uprav in političnih sil.

Ta nova analiza stanja je po mnenju CGIL potrebna zaradi nekaterih zaskrbljujočih dejstev. Povsem očitno je na primer postalo, kako je bila zgrešena izbira Tržaškega Lloydja o skrčenju prisotnosti ladij, namenjenih na Daljni vzhod, v tržaškem pristanišču. Zato je toliko bolj nujno spremeniti dosedanje usmeritev pomorske politike Finmarja in Tržaškega Lloydja ter pridobiti za jadransko pot čim več blagovnega prometa iz srednje in vzhodne Evrope.

Zelo zaskrbljujoči so tudi podatki o prometu v tržaškem pristanišču. Če izvzamemo promet s kontejnerji, ki se je v obdobju januar-avgust 1989 povečal za 20 odstotkov v primerjavi s istim obdobjem lani, je ostali promet naravnost dramatično padel. Posledica tega je, da se bo letni obračun EAPT zaključil z deficitom 15 milijard lir. To ima skrajno negativne posledice tudi na pristanišče delavce in na CULP (pristaniško kompanijo), ki še ni prejela obljubljenih pomoči od javnih ustanov.

Po oceni CGIL nosi glavno odgovornost za tako stanje tako imenovani »Prandinijev recept«, katerega najbolj viden učinek je bilo povečanje problemov italijanskega pristaniškega sistema.

V Lonjerju se danes pričinja tridnevni praznik grozdja

Danes se pričinja v Lonjerju tridnevni praznik grozdja, ki predstavlja zaključek poletne sezone Kulturnega društva Lonjer-Katinara in kolesarskega kluba Adria Resim.

Prireditelja sta poskrbela, da bo ob razstavi grozdja, na kateri sodeluje okrog dvajset vinogradnikov iz Lonjerja in s Katinara, program čimboli pester. Tako bo danes zvečer in jutri goste zabaval trio Bivša klapa, v nedeljo pa bo igrala skupina Taimis z Opčin, potem ko bo v popoldanskih urah nastopila skoraj 60-članska godba s Korošcev.

Jutri popoldne bodo glavno besedo imeli šolarji in dijaki s slikarskim ex tempore. V nedeljo zjutraj pa bo na sporedu dirka ljubiteljev kolesarskega športa za 13. trofejo Agraria S. Močilnik.

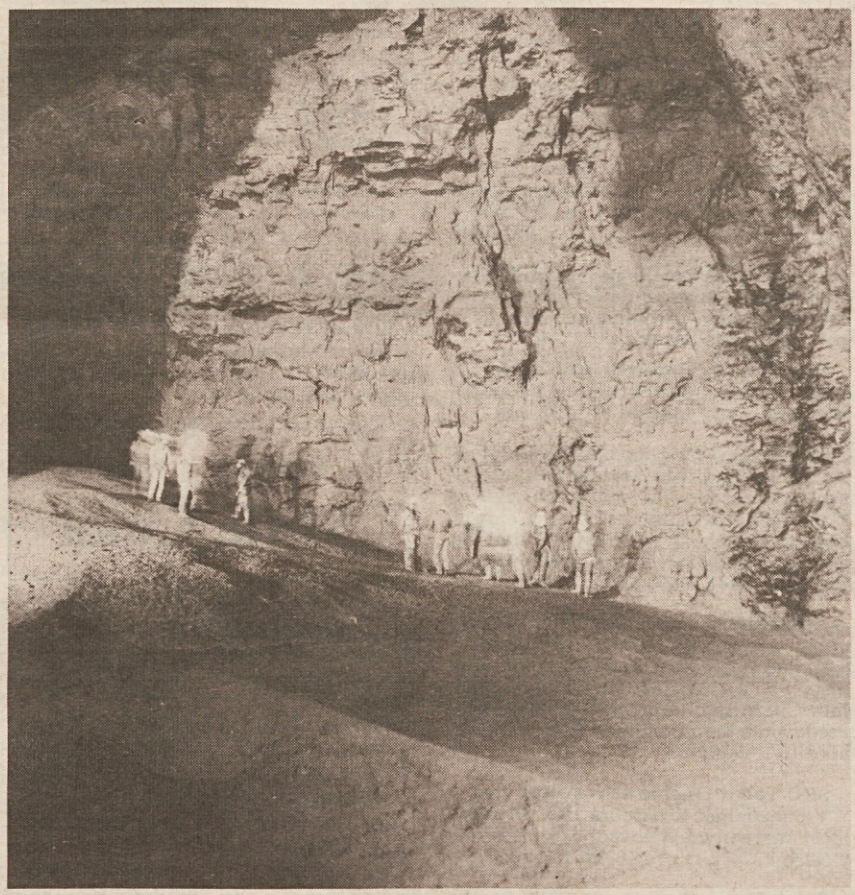
R. Pečar

Gobarski izlet v okolico Postojne

Slovenska gobarska družina Trst vabi svoje člane in prijatelje na že tradicionalni jesenski gobarski izlet v okolico Hudičevca pri Postojni, ki bo v nedeljo, 24. septembra. Udeleženci se bodo zbrali ob 8. uri pred spomenikom padlim na Opčinah. V dopoldanskih urah bodo nabirali gobe, popoldne pa bo po skupnem kosilu na sporedu določevanje in razstava nabranih gob.

Slovenska gobarska družina ima še druge načrte za svoje jesensko delovanje. V drugi polovici oktobra bo priredila gobarski pohod od Volnika do Samatorce, ki ga bo vodil strokovnjak za koprenke. Novembra pa bo na sporedu predavanje na gobarsko tematiko. Podrobnejše informacije bomo objavili ob času.

Tako izgleda »dvorana« trebenske jame Labodnica

Tako je tržaški fotograf Halupca ujel posnetek velike dvorane na dnu jame Labodnice pri Trebčah, v kateri je predvčeršnjim — 329 metrov pod površjem — naša televizijska agencija Videocet snemala dokumentarec o Reki - Timavi. Del dokumentarca z naslovom »Reka prikazen« (gre seveda za skrivnostno ponikalnico Reko - Timavo) je agencija že prodala, saj se je prav za posnetke iz Labodnice zavzel televizijski časnikar Mino Damato, ki bi jih rad prikazal v okviru svoje oddaje »Alla ricerca dell'Arca«.

Po njegovi oceni je družba Ibc likvidna Sodnik Sansone rešil problem zaplenjene kave

Tržaški sodnik Sansone je včeraj prerezal gordijski voz zelave Ibc in s tem odpravil hude težave, v katerih bi se lahko znašlo tržaško pristanišče oziroma njegovi operaterji s kavo. Govor je seveda o skoraj pol milijona vreč brazilske kave v vrednosti 60 milijard lir, last družbe Ibc-Man, za katere je londonska družba Man coffee limited zahtevala, naj jih sodišče zapleni in ji tako nudi jamstvo za vsoto (nekateri viri govorijo o 120 milijonih dolarjev), ki naj bi jo Ibc-Man dolgovala londonski družbi.

V imenu brazilske družbe Ibc je proti zahtevi posegel tržaški odvetnik Cavallieri (branil je že Moncini in Biloslava). Razsodba sodišča mu je dala prav: po sodnikovi oceni je družba Ibc namreč likvidna in zato je ukrep zaplembe nepotreben. Za odvetnika je to velika zmaga, saj bi drugačen sodnikov sklep lahko imel hude posledice za tržišče kave, tržaškemu pristanišču, ki je za kavo med najpomembnejšimi v Evropi, pa bi lahko zadal smrten udarec.

bili potrebni za razmah tega področja. Sledila bo razprava.

Upokojenci pojdejo na izlet v Ptuj

Sindikata upokojencev SPI-CGIL (Vzhodna cona) prireja v soboto, 7. oktobra, avtobusni izlet v Ptuj. Vpisovanja sprejemajo pri Partizanskem klubu v Boljuncu v dneih 25. in 26. septembra od 9. do 12. ure. Vpisovanje je odprto tudi na conskem sedežu Domjo, najkasneje do 4. oktobra.

Ptuj je izredno lepo starinsko mesto, ki je ohranilo vse svoje staroveške značilnosti in je sedaj mesto-muzej. Poleg njegovega ogleda pa nudi izlet tudi priložnost za prijateljsko srečanje in kramljanje, zato sindikat vabi upokojence, naj se ga udeležijo.

† Sporočamo, da nas je zapustil naš dragi stric

Josip Sosič

(Pepo)

Pogreb bo jutri, 23. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkvi na Opčinah.

Žalujoci sestri Bernarda in Jušti ter nečaki Sergio, Irene, Nadja, Stojan in Boris

Namesto cvetja darujte v dobrodelne namene.

Opčine, 22. septembra 1989

Posvet o perspektivah sejemskega sistema

Danes dopoldne bo v kongresnem centru Tržaškega velesejma posvet na temo »Razvit sejemski sistem kot sredstvo razvoja«. Ob otvoritvi, ki je predvidena za 9.30, bodo udeležence pozdravili predsednik Tržaškega velesejma Marchio in predstavniki krajevnih oblasti. Nato bosta predavala predsednik Italijanskega združenja sejemskih ustanov Rodolfo Lopez Pegna in prof. Giuseppe Caia z Univerze v Bologni. Prvi bo prikazal dejansko stanje italijanskega sejemskega sistema, drugi pa bo govoril o zakonskih ukrepih, ki bi

Vpisi v tečaj oblikovalcev in projektantov kamna

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje ima za dvoletni tečaj nove generacije oblikovalcev in projektantov kamna do optimalnega števila (glede na prostorske in druge kapacitete) prostih še nekaj mest. Ta mesta zavod zelo priporoča vsem mladim od opravljenih male mature do 20. leta starosti. Ta zanimiv tečaj - v preteklosti opredeljen s tradicionalnim "kamnoseki", ki pa je danes glede na zahteve sodobnega trga povsem prevrednoten ter sledi sodobnim trendom ravalizacije kamna v gradbeništvu, arhitekturi, oblikovalstvu in kiparstvu - daje dovolj informacij, ki se jih da še kako koristno uporabiti ne glede na to, ali je material, ki ga oblikujemo, prav kamen. Pouk daje možnosti za različna usmerjanja v projektivo, oblikovalstvo in montažo kamna in je zaradi svoje narave, naj se s tem

poslom ukvrjamo ljubiteljsko ali poklicno, ter časovne nezahtevnosti (traja 2 leti z teoretsko obdelavo snovi in 2 x tedensko prakso v tedenskem ciklusu) prav primeren za mlade, ki si poklica še niso izbrali ali o njem razmišljajo. Če ga jemljemo kot bodoči poklic, daje raznotere in zanesljive možnosti za zaposlitev; če pa ga jemljemo kot ljubiteljsko dejavnost, kaj bolj koristnega in lepega bi komaj našli.

Organizator, ki ta tečaj prireja z vso možno podporo dežele (pouk je povsem brezplačen) poziva mlade, naj se za informacije čimprej, to je v naslednjih nekaj dneh, telfonsko oglasijo Zavodu (tel. 577941) ali osebno pri upravi v slovenskem dijaškem domu Srečko Kosovel v Ul. Ginnastica 72 v Trstu.

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje

Družino Serene, Adija in Maje je osrečila drugorojenka

MARUŠKA

Srečnim staršem iskrene čestitke, mali Maruški pa vošči, da bi postala vsaj tako pridna kot mama
KD Fran Venturini

Sereni, Suadamu in Maji se je pridružila mala

MARUŠKA

Srečni družini čestitamo in voščimo vso srečo.

Slori

čestitke

Draga mama. Za tvoj rojstni dan ti želimo vse naj... vsi, ki te imamo radi, posebno pa Manuel, ki ti pošilja štirideset vročih poljubčkov.

Danes slavi 75-letnico rojstva naš KRISTJAN KOŠUTA - ŠIMCOV. Vse najboljše, zdravja in dobrega počutja mu želimo vsi njegovi.

šolske vesti

Osnovna šola A. Sirk iz Križa sporoča, da bo šolska maša v nedeljo, 24. t. m., ob 10. uri.

Ravnateljstvo državnega učiteljskega Antona Martina Slomška s priklučenim vzgojiteljsko šolo ter prvim razredom pedagoškega liceja sporoča da bo v šolskem letu 1989/90 tajništvo sprejemalo vsak dan izključno od 9. do 11. ure.

Didaktično ravnateljstvo pri Sv. Ivanu obvešča, da bo začel pouk v lonjerskem vrtcu v ponedeljek, 25. t. m., ob 9. uri.

Godba na pihala iz Ricmanj obvešča, da bo potekalo vpisovanje novih gojencev in potrditev vpisa v glasbeno šolo za leto 1989/90 v Ricmanjih - Babna hiša danes, 22., v ponedeljek, 25., in torek, 26. t. m., od 17. do 19. ure. Možen je vpis v razred trobil-pihal in tonkal ter v eksperimentalni vokalno-instrumentalni tečaj za otroke od 4. do 10. leta po sistemih Kodaly-orff.

razna obvestila

Dekliški zbor Devin sporoča, da je začel na svojem sedežu z rednimi pevskimi vajami. Vaje so ob ponedeljkih in petkih ob 20.30. Dobrodošle nove pevke.

KRUT obvešča, da se začnejo v torek, 10., in v četrtek, 12. oktobra, tedenske pavalne ure v bazenu v Strunjanu. Vpisovanje in informacije na sedežu KRUT, Ul. Cicerone 8/B, od 9. do 12. ure, tel. 360324.

Če ti je všeč lepo petje in rad krožiš po svetu, se nam pridruži! Sprejemamo vsak ponedeljek in četrtek v društvu v Ul. Cerreto 12 ob 20. uri. MPZ Milan Pertot.

Sklad Mitja Čuk obvešča starše otrok, ki so obiskovali poletni center, da lahko dvignejo razne predmete in oblačila svojih otrok na sedežu, Proseška 131. Obenem sporoča, da so že pripravljene fotografije.

KD Fran Venturini od Domja sporoča, da je moški pevski zbor že začel z rednimi vajami ob torkih in četrkih od 20. do 22. ure v prostorih centra Anton Ukmar-Miro pri Domju.

KD Fran Venturini od Domja sporoča, da bo prva vaja otroškega zbora v soboto, 30. t. m., ob 14.30 v prostorih centra Anton Ukmar-Miro pri Domju.

KD Fran Venturini od Domja obvešča, da bo prva vaja mladinskega pevskega zbora v ponedeljek, 25. t. m., ob 18. uri v centru Anton Ukmar-Miro pri Domju.

KD Fran Venturini od Domja obvešča, da se bo glasbena šola za klavirsko in diatonično harmoniko začela z organizacijskim sestankom, ki bo v ponedeljek, 25. t. m., ob 19. uri v prostorih centra Anton Ukmar-Miro pri Domju.

60-letniki z Opčin, od Banov in Ferlugov pripravljajo družabni večer. Sestanek bo v ponedeljek, 25. t. m., ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah. Vabljeni!

Tržaški partizanski pevski zbor Pinco Tomažič obvešča, da bo odhod avtobusa za nastop v Pordenonu jutri, 23. t. m., ob 10. uri iz Bazovice.

Narodna in študijska knjižnica obvešča, da bo ponovno odprta od ponedeljka, 25. t. m., dalje od 9. do 19. ure.

Slovenska zamejska skavtska organizacija in Mladinska sekcija SSK prireja v nedeljo, 24. t. m., avtobusni izlet na 4. mladinski kulturni festival v Celovcu. Prijave sprejemata za Tržaško Fabio Pahor (tel. 040 208251) in za Goriško Robert Cotič (tel. 0481 20400 ob uri kosila).

Alpinistični odsek SPDT prireja drevi ob 20.30 na sedežu odseka - Ul. Carducci, 8/II. nad. - predavanje zamejskega alpinista PETRA REGENTA na temo: Jadralsko padalstvo - nova veja alpinizma. Predavanje bo opremljeno z barvnimi diapozitivi. Vabljeni!

SKD Tabor Opčine - Prosvetni dom v ponedeljek, 2. oktobra 1989, se začne tečaj rekreativne telovadbe. Vpisovanje v četrtek, 28. t. m., od 16. do 18. ure.

Domicilni odbor 19. SNOUB Srečka Kosovela iz Sežane te vabi na zbor skupnosti naše brigade Srečka Kosovela, ki bo v Štanjelu jutri, 23. t. m., ob 14. uri v združenem domu. Ob tej priliki boš prejel spomenico in pripadajočo medaljo, ki simbolizira pohod borcev 30. divizije v Slovensko Benečijo 1944. leta.

izleti

SPDT prireja v nedeljo, 24. t. m., avtobusni izlet v Val Pesarino in do koč De Gasperi. Vpisovanje na ZSSDI, tel. 767304. Odhod ob 6.30 izpred sodne palače. Informacije nudi Franc Armani (tel. 415318).

Slovenska gobarska družina - Trst prireja v nedeljo, 24. t. m., gobarski izlet za člane. Zbirališče ob 8. uri pred spomenikom padlim na Opčinah. Obvezna sta prepustnica ali potni list. Vabljeni!

razne prireditve

Vaške skupnosti iz Gročane, s Peska in iz Drage prirejata v sodelovanju z Občino Dolino 2. RAZSTAVO-SEJEM KMETIJSKIH PRIDELKOV KRASA, ki bo v Gročani jutri, 23., in v nedeljo, 24. t. m.

Program: jutri, 23. t. m. - ob 15. uri odprtje razstave-sejma. Od 20. ure dalje ples z ansamblom TAIMS. V nedeljo, 24. t. m. - ob 9. uri odprtje razstave-sejma, ob 15. uri pozdravi in nastop skupine godcev na diatoničnih harmonikah GLAS HARMONIKE od Domja ter klepetavih Vanke in Tonce iz Boljunca. Od 19. ure dalje ples z ansamblom HAPPY DAY.

Obiskovalcem bodo na razpolago tipične domače jedi in specialitete na žaru.

Oba dni bodo obiskovalci lahko kupili domače pridelke in kmetijske pripomočke.

KD Lonjer-Katinarina in Kolesarski klub Adria prirejata danes, 22. jutri, 23., in v nedeljo, 24. t. m., v Lonjerju PRAZNIK GROZDJA. Program: danes ples z ansamblom BIVŠA KLAPA, jutri ob 16. uri ex tempore za otroke in zvečer ples z ansamblom BIVŠA KLAPA, v nedeljo ob 10.30 kolesarska dirka za Trofejo Agraria S. Močilnik, ob 17. uri nastop godbe od Korošcev, ob 19. uri ples z ansamblom TAIMS. Vabljeni!

včeraj-danes

Danes, PETEK, 22. septembra 1989
CELIMIR.

Sonce vzide ob 6.52 in zatone ob 19.03 - Dolžina dneva 12.11 - Luna vzide ob 23.39 in zatone ob 15.30.

Jutri, SOBOTA, 23. septembra 1989
SLAVNA

PLIMOVANJE DANES: ob 13.17 najvišje 20 cm, 23.08 najnižje -27 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 24 stopinj, zračni tlak 1022,4 mb ustaljen, veter 24 km na ur severozahodnik, vlažna 54-odstotna, nebojasno, morje mirno, temperatura morja 22,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Tomaso Orsini, Malina Babuder, Pierfederico de Rota, Giacomo Snidersich, Cristina Pallini.

UMRLI SO: 14-letna Roberta Benedetti, 79-letna Elisabetta Valenti vd. Vascotto, 46-letni Giancarlo Kopacnik, 90-letna Santa della Puppa Simonat vd. Tiziana, 74-letni Ruggero Damato, 63-letna Learte Cechet, 95-letna Paolina Kwasser, 75-letni Giuseppe Sossi, 69-letna Silvana Sepin por. Ghersini, 80-letna Maria Frank, 69-letni Claudio Semitz.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 18., do sobote, 23. septembra 1989

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Naselj sv. Sergija), Lungomare Venezia 3 - MILJE.

OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Naselj sv. Sergija), Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 - MILJE.

OPČINE - Trg. Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 - MILJE.

OPČINE - Trg. Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Darujte v sklad Mitje Čuka

mali oglasi

PRODAM trgovino v središču mesta. Tel. v dopoldanskih urah na št. 731226. KOMBI fiat 242 v odličnem stanju prodam po ugodni ceni. Tel. (0481) 533497. HOTELSKEGA tajnika/co z znanjem jezikov, računovodstva in dela s kompjuterjem sprejme v službo hotel v Gorici. Pismene ponudbe na upravo Palace hotela, Corso Italia 63 - 34170 Gorica-Gorizia.

HLAVATYJEVE akvarele prodam po ugodni ceni. Tel. po 20. uri na št. 413142.

PRODAM prostorno hišo v središču Lonjerja. Tel. na št. 228390.

KUPIM stanovanje ali hišo z majhnim vrtom veliko od 75 do 80 kv. m v okolici Trsta. Tel. 813824.

V HRUŠEVJU pri Postojni prodam novo komfortno opremljeno prtilično hišo, 80 kv. m, sončna lega, urejen vrt s sadnim drevjem. Tel. (003861) 551402.

MLADA gospa sprejme službo kot hišna pomočnica. Tel. (003867) 87121.

PRODAM lada niva letnik 1982 v odličnem stanju. Prevoženih 50.000 km, vedno v garaži, opremljena. Cena po dogovoru. Tel. 228201.

SLOVENSKA ustanova išče prostor-skladišče v okolici Trsta. Tel. na št. 577941 od 8. do 16. ure (razen sobote).

PRODAM zabož čebulic narciz po ugodni ceni. Tel. št. 281920 ob uri obedov.

prispevki

Namesto cvetja na grob strica Maria Kocjana daruje nečak Enio z družino 50.000 lir za MPZ Valentin Vodnik.

Namesto cvetja na grob Emila Škabarja darujeta Julka Lazar (in ne Škabar, kot je bilo napačno objavljeno) in Alojz Purič 30.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na strica Angela darujejo Peter, Barbara in Metka z družinami 50.000 lir za VZPI-ANPI iz Križa, 50.000 lir za ŠD Sokol in 50.000 lir za popravilo strehe nabrežinske cerkve.

V spomin na Tatjano Blažič-Tavčar daruje Pina Znidarič 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

Ob 4. obletnici smrti drage mame in none Johance Švab vd. Šemec iz Križa, darujeta Marica in Loredana 30.000 lir za MPZ Vesna.

Ob veselem razpoloženju, darujejo 50-letniki iz Trebč - Anica, Elda, Elvira, Karmen, Lilijana, Albert, Renato in Riko - 100.000 lir za KD Primorec, 100.000 lir za ŠD Primorec in 100.000 lir za Godbeno društvo V. Parma.

Namesto cvetja na Angela Rolicha daruje Slavica Pertot 50.000 za ŠK Sokol in SKD Igo Gruden.

V spomin na bratranca Ninija Kralja daruje Ladi Milič z družino 40.000 lir za ŠK Kras.

Ob priliki nagrajevanja balinarske ekipe SK Kras, daruje Boris Simoneta 50.000 lir za ŠK Kras.

V počastitev spomina Pepija Žerjula darujeta Lidija in Edi 30.000 lir za Sentiakobsko kulturno društvo.

Ob 10. obletnici smrti očeta, daruje Franko Lovriha 100.000 lir za MPZ Fran Venturini.

V spomin na ženo Erminio Glavino por. Lozar daruje mož Zdravko 200.000 lir za vzdrževanje spomenika v Križu.

Ob maši v kapelici v Lonjerju prispevajo udeleženci 35.000 lir za cerkev Sv. Trojice na Katinari in 35.000 lir za društvo v Lonjerju.

Namesto cvetja na grob Srečka Kariza darujeta Marta in Giorgio 20.000 lir za ŠD Sokol iz Nabrežine.

Ob smrti očeta Silvestra Berdona darujeta Nevja in Nadja 80.000 lir za MPZ Slavec.

V spomin na Marijo in Silvestra Berdona darujeta Nevja in Nadja 100.000 lir za SKD Slavec.

Namesto cvetja na grob Silvestra Berdona daruje Albert Derganc 15.000 lir za SKD Slavec.

Namesto cvetja na grob Srečka Kariza daruje družina Milič (Nabrežina, Postaja 56) 20.000 lir za PD Igo Gruden.

Namesto cvetja na grob Erminie Glavina Lozar s Križa daruje družina Milič (Nabrežina, Postaja 56) 20.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na Ljubo Žerjal-Tadeo daruje Mira Šuman 10.000 lir za PD Ivan Grbec iz Škedenja.

Ob 6. obletnici smrti Bruna Danieluta darujeta Ada in Mario Rupelli 50.000 lir za društvo Ban.

Namesto cvetja na grob Srečka Kariza darujejo Sandro, Berto in Bruno z družinami 100.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

Ob deseti obletnici smrti nonota Carla Widmarja darujeta Jan in Sara 50.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

Namesto cvetja na grob Petra Ferluge daruje bratranec Ugo z družino 50.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

Namesto cvetja na grob Vide Čok daruje Ester Manzin 25.000 lir za popravilo fresk v katinarski cerkvi.

koncerti

Štivalska cerkev
Nocoj ob 20.30 bo v stari štivalski cerkvi na sporedu zadnji koncert v okviru glasbenega srečanja TIMAVSKE NOTE, ki ga organizira glasbena šola Punto Musicale iz Sessljana pod pokroviteljstvom Občine Devin-Nabrežina. Nastopil bo duo Fabio Cascioli (kitara) in Claudia Valdi (klavičembalo).

Repentabska cerkev
V nedeljo ob 18. uri bo v okviru glasbenih popoldnevov stare in sodobne glasbe na sporedu koncert čembalistke Dine SLAME. Na sporedu skladbe Luz-zaschija, Frescobaldija, Zipolija, Scarlattija in Plattija.

gledališča

ROSSETTI
Gledališka sezona 1989/90 - Tržaški Teatro Stabile sporoča, da so v teku vpisovanja novih abonmajev in potrjevanja starih pri osrednji blagajni v Pasaži Protiti.

V ponedeljek, 25. t. m., se bodo v gledališču Rossetti pričele vaje za prvo delo na repertoarju in sicer RIHARD III, ki bo otvorilo 10. oktobra novo gledališko sezono.

VERDI
Simfonična sezona gledališča Verdi 1989/90 - Pri blagajni gledališča so v teku vpisovanja novih in potrjevanja starih abonmajev.

Avtonomna ustanova občinskega gledališča G. Verdi iz Trsta razpisuje avdicije, predvidene med 19. in 24. septembrom, za pevce v zboru za vse glasove za morebitno pogodbeno zaposlitev v prihodnji glasbeni sezoni. Za vsako nadaljnjo informacijo in podrobnost se lahko zainteresirani obrnejo na urad za osebje ustanove.

Simfonična sezona gledališča Verdi 1989/90 - Nocoj ob 20.30 (red B) ponovitev koncerta. Dirigent V. Sinajski, pianista M. Pletnieva bo zaradi bolezni nadomestil pianist Francois-Joel Thiollier. Ponovitev koncerta jutri ob 18. uri (red S).

V sredo, 27. t. m., ob 11.30 bo v Ul. Giustiniano 8 tiskovna konferenca, kjer bodo predstavili izredni koncert, ki bo 16. oktobra ob 21. uri v gledališču Verdi. Protagonist bo Simfonični orkester Bamberg s solistom-violončelistom M. Rostropovičem.

razstave

Na Gradu sv. Justa je na ogled razstava slikarja WILLIEMA KLEINA. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 20. ure.

V galeriji Cartesius je do 28. t. m. odprta razstava šestih dunajskih grafikov.

V galeriji Minerva je do 24. t. m. odprta razstava slikarke FULVIE CROVATTO.

V občinski galeriji je do 29. t. m. na ogled razstava slikarja CLAUDIA SIVINIJA.

V galeriji S. Michele je do 30. t. m. odprta razstava del FRANCA VALUSSIJA.

V galeriji Tribbio bo jutri, 23. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave slikarja LIVIA MOZINE, ki bo odprta do 13. oktobra.

kino

ARISTON - 17.15, 22.15 Palombella rosa, r. in i. Nanni Moretti.

EXCELSIOR - 18.45, 22.15 Alibi seducete.

EXCELSIOR AZZURRA - Dvorana rezervirana.

NAZIONALE I - 16.30, 22.15 Indio, i. F. Quinn, M. Marvin Hagler.

NAZIONALE II - 16.15, 22.15 Una notte di chiaro di luna, r. Lina Wertmüller, i. Rutger Hauer, Nastassja Kinski.

NAZIONALE III - 16.15, 22.10 Moana e le sue bestie, porn., □□

NAZIONALE IV - 16.15, 22.15 Legge criminale, krim., □

GRATTACIELO - 17.00, 22.00 007 - Vendetta privata, pust., r. John Glen, i. Timothy Dalton, Carey Lowell.

MIGNON - 16.30, 22.15 Poliziotto a quattro zampe, kom., James Belushi.

EDEN - 15.30, 22.00 Josephine 5, la scuola dell'eroticismo, porn., □□

VITTORIO VENETO - Zaprto zaradi popravil.

CAPITOL - 16.30, 22.00 Il libro della giungla, ris., prod. Walt Disney

LUMIERE FICE - 17.00, 22.15 Voci lontane sempre presenti, i. Freda Dowie.

ALCIONE - Zaprto.

RADIO - 15.30, 21.30 Sex bizarre 2, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

M L A D I N S K I K U L T U R N I F E S T I V A L

CASINO VELDEN SLOVENSČINA CELOVEC
J E M O K 24. SEI' EMBER 1989

JANEZ JANŠA JÖRG HAIDER NA KOROŠKEM MED SLOVENCİ

Gledališke predstave, okrogle mize, filmi, otroški spored...

Pa še to:
1. SVOBODNE SLOVENSKE VOLITVE

CASINO VRBA Vsak dan od 15. ure.
Amerik. ruleta, franc. ruleta, baccara, black jack, kolo sreče, poker, igralni avtomati.

menjalnica			21. 9. 1989		
TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1402,700	1390.—	Japonski jen	9,645	9,40
Nemška marka	720,500	719.—	Švicarski frank	832,010	829.—
Francoski frank	213,180	211.—	Avstrijski šiling	102,360	101,90
Holandski florint	639,100				

Čilski demokratični umetniki gostujejo v Italiji

Teater proti golpistom

FRASCATI — »Prikazati skušamo drobec kolektivnega spomina (zlasti primere izginulih zapornikov, procesov po hitrem postopku itd) in mu dati pečat intimnosti ter emocij, da ne bi zapadli v didaskaličnost zgolj ideološkega sporočila.« Tako pravi režiser Claudio Di Girolamo o skupinah »Taller de investigation teatral« in »Taller de teatro dos«, ki v teh dneh gostujeta v Frascatiju. V okviru pregleda latinoameriške gledališče umetnosti, ki jo je priredilo središče »Tino Buazzelli« sta skupini predstavili deli »No +« (Nikdar več) in »Marengo-bocetos sobre una muerte« (Marengo, skice o neki smrti).

Prva predstava daje v bistvu gledališko vsebino »muralesom« (slikam, s katerimi so prepletkali zidove v Santiagu), s katerimi so čilski demokrati protestirali proti diktaturi, in temelji predvsem na vizuelnem in grafičnem prijemu. Drugo delo pa je zgodba cirkuškega delavca, ki se prebudi na mizi neke mrtvašnice, medtem ko sta bila dva njegova prijatelja aretirana, zaslišana in umorjena. Medtem ko postopno para kopreno, ki je ovijale njegov spomin, tudi sam postopno odkrije, da je bil prav tako aretiran in umorjen ter da je »desaparecido«. Drama se sklicuje na Borgesovo misel, da

»človek pozablja, da je sam mrtvec, ki se pogovarja z mrtvimi«.

Po uprizoritvah v Frascatiju, kjer jih je občinstvo toplo pozdravilo, bodo čilski gledališčniki nastopali še v središču San Gemignano v Modeni in v Pontederi.

»V teh letih,« je pojasnil Di Girolamo novinarjem, »je bilo bistvenega pomena, da smo si zadali kot cilj izive, ki presegajo ideološko in umetniško prepričanje posameznika in da smo pri tem uspeli kljub cenzuri in ekonomskemu pogojevanju. V odnosi do mladih je bistveno, da si vsakdo sname krinko učitelja in se spoprijame s svojo osebno in z našo kolektivno zgodovino ter jasno in preprosto izrazi voljo, da nadaljuje v raziskovanju, ki teži, seveda metaforično, k poravnavi računov.« Po mnenju Di Girolama diktatorjem ne bo uspelo osiromašiti teatra: »Naš cilj je predvsem obsoditi brezposelnost, lakoto, družbene razlike in policijsko zatiranje z vzbujanjem »odmeva groze«, to je poslanstvo čilskega protigolpističnega teatra.« V tej smeri gre zlasti predstava »Marengo«, ki skuša ohraniti težavno ravnovesje med korektnim informiranjem in psihološkim poglobljanjem, tako da tudi slabo informirani tuji gledalci lahko dojamajo sporočilo dela.

filmske premiere

Eva Fornazarič

V bazen na lekcije komunizma

Komunisti so v krizi? Nekateri že in med te se prišteva Nanni Moretti, ki mu ni do tega, da bi o osebni politični krizi razpravljali doma ali kvečjemu na krajevem sedežu partije. Prav zaradi tega je Moretti pridno sedel za pisalni stroj in napisal scenarij, po katerem je nato posnel film — senzacijo letošnjega beneškega festivala — *Palombella rossa* (Rdeči lob). Film je napisan in režiran brez vsakršnega kompromisa. Po izjavah samega režiserja je to politični film le v kolikor odraža režiserjevo politično prepričanje zavednega komunista, ki mu današnja KPI ne nudi tistega, kar bi si želel. Morettijev alter ego Michele Apicella je odrasel človek, ki je premostil kolportersko fazo (glej filma *Io sono un autarchico* in *Ecce bombo*, še prej

pa 8-milimetrska *La sconfitta* in *Pate de Burgeois*), si uredil življenje, ima hčerko, igra vaterpolo in se aktivno ukvarja s politikom. Rahlo neobičajna prometna nesreča (kdo se zabije z avtom, ker se pači sredi jutranjega prometa?) bo tovarišu Apicelli popolnoma zbrisala spomin in to prav na dan, ko mora z ekipo nastopiti proti nevarnim nasprotnikom, ki - pravi Moretti - bi lahko bili tudi »socialisti«. Kmalu se bo izkazalo, da bo Moretti-Apicella dejansko igral dve tekmi na en mah. Najprej bo moral premagati samega sebe in premostiti vse ovire, pred katerimi se znajde »komunist v krizi«, nato pa bo moral še kljubovati nasprotni ekipi, ki je vsestransko močnejša, predvsem pa konkretnjeja v taktičnih izbirah in zato

učinkovitejša. Če bo prva tekma morala nujno trajati v času, bo tudi druga, tista v bazenu, trajala od jutra do večera.

Filmsko dogajanje je postavljeno v in ob nekem bazenu na odprtem. Na stopnišču, v baru, še celo v slačilnicah in na lesenih pručkah, po katerih stopica sodnik, bo Apicella lahko ponovno sestavil svojo izgubljeno identiteto in bo tako odkril, da je v resnici razdrobljena osebnost, ki ni kos hčerki, novinarki (nad katero se bo znašal predvsem zaradi neprimerne besednega zaklada, ki sloni na kletvici »negativni trend«), prijateljem, perverznim izkoriščevalcem komunizma v krizi, in nenazadnje tudi igralcem nasprotnih ekip. Teh ne bo prevaral niti s »palombello«, z lobom, ki naj bi presenetil vratarja.

Apicella je torej poražen v bazenu in v življenju. V obeh primerih je tega poraza morda kriva tudi partija sama, ki ne jemlje dovolj k srcu dobrobit svojih zbeganih članov. Moretti pa ni komunist, ki bi kar tako dopustil, da KPI ponikne. Na izredno učinkovit način ter z dobršno mero humorja in poguma (nekateri tovariši so ga krepko prečesali tudi v Benetkah) je postavil na platno vse, kar se mu zdi v partiji zgrešenega. Preveč je abstraktnih taktičnih priprav na politični spopad, ki ga morda nikoli ne bo (glej vzoren lik trenerja Silvia Orlandija), preveč je meglene retorike (kaj pomeni, se sprašuje Apicella, »smo enaki, ker smo različni«), morda je preveč celo prevzetnosti in neutemeljenega mazohizma v partiji, ki se ne drži več tako trdno na naogah, kot se je pred leti. Zato pa svojim tovarišem Moretti-Apicella, ki mu v težkih trenutkih politične krize ne pomaga niti rezina Sacher torte, svetuje, naj se nikar ne predajo v usodo, naj ne ponovijo napake doktorja Živaga, ki bo umrl brez svoje ljubljene Lare. Bodočnost KPI je v svežini tistih tovarišev, ki se znajo tudi posmejati, kot deček v zadnjem kadru Morettijevega filma.

Priletna, a vihrava Zsa Zsa

LOS ANGELES — Nekoč je vzbujala pozornost ameriške publike s svojimi oblinami in s svojimi ljubezenskimi avanturami, tokrat pa je v ospredju pozornosti javnega mnenja zaradi težav s pravico, točneje zaradi špekulacij, ki ga dan za dnevno uprizarja pred sodiščem v Beverly Hillsu. Zsa Zsa Gabor je bila namreč obtožena vojnje v vinjenem stanju in nasilja nad policistom, ki jo je ustavil, ugotovil vinjenost in jo zato povabil, naj mu sledi na policijsko postajo.

Priletna a še vedno temperamentna igralka trdi, da je bila žrtev policijsta, ki je grobo ravnal z njo. Kljub filmu, ki je bil posnet na policijski postaji in dokazuje, da igralka ni bila spravljivo razpoložena in ni uporabljala zelo spodobnega izrazoslovja, je Zsa Zsa vztrajala v svoji trditvi in ponudila sodniku drugačno razlago. Policist naj bi jo aretiral iz političnega sovraštva (bil naj bi demokrat, medtem ko je igralka republikanka) predvsem pa iz ljubosumnja. Kot homoseksualec naj bi si namreč želel spati z vsemi moškimi, ki jih je Zsa Zsa poročila...

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	RTV Ljubljana 1	TV Koper	RADIO TRST A
7.00 Aktualno: Uno mattina 9.40 Nan.: Santa Barbara 10.30 Jutranji dnevnik 10.40 Tutto Chaplin 11.55 Vreme in dnevnik 12.05 Nanizanki: Cuori senza età, 12.30 La signora in giallo 13.30 Dnevnik in Srečno poletje! 14.10 Film: Primo ribelle (pust., ZDA 1939, r. W. Seiter, i. J. Wayne) 15.30 La città proibita 16.00 Nanizanka: Pippi Calzelunghe 16.30 Risanke: I Gummi 17.00 Nanizanka: Anna dai capelli rossi 17.55 Aktualno: Iz parlamenta 18.00 Dnevnik - kratke vesti 18.05 Nan.: Santa Barbara 19.10 Nanizanka: E proibito ballare 19.40 Almanah, vreme in dnevnik 20.30 Variete: Festa 23.00 Dnevnik 23.10 Film: Per favore, non mordermi sul collo (kom., ZDA 1967, r. Roman Polanski, i. Jack McGowan) 0.15 Nočni dnevnik, nato film (2. del) 1.05 Dok. oddaja: Speciale Scuola Aperta	6.35 Risanke 7.50 Film: Margherita della notte (dram., Fr.-It. 1956) 9.00 Izobraževalna oddaja: Angleščina in francoščina za otroke 10.00 Nanizanka: Cuore e batticuore 11.00 Glasba: Bianco, rosso e verde 12.00 La quinta stagione 13.00 Dnevnik in gospodarstvo 13.45 Nadaljevanka: Capitol 14.30 Tutti frutti 15.15 Lassie, nato risanke 16.15 Aktualno: Iz parlamenta 16.20 Dnevnik - kratke vesti 16.25 Film: Accadde al penitenziario (kom., It. 1955, r. Giorgio Bianchi, i. Alberto Sordi) 18.00 Videocomic in šport 18.45 Nan.: Perry Mason 19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, šport 20.30 TV film: Sound (fant., It. 1988, r. B. Proietti, 2. in zadnji del) 21.50 Dnevnik - nocoj 22.00 Zabavna oddaja: Si fa per ridere 22.50 Spremenljivo jasno in dnevnik 23.25 Film: Caterina di Russia (zgod., It. 1963, r. Umberto Lenzi)	12.00 Gledališka predstava: Amleto in trattoria 14.00 Deželne vesti 14.30 Šport: SP v kotalkanju (iz Roccarasa), 16.00 gimnastika - Italija-NDR-Romunija (iz Cagliarija), 17.00 atletika - vojaško SP (iz Ostie) 18.45 Športna rubrika: Derby (ured. Aldo Biscardi) 19.00 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Dokumentarna oddaja: Pred 20 leti 20.00 Dokumentarna oddaja: Geo Estate 20.30 Nadaljevanka: Le avventure di Pinocchio (r. Luigi Comencini, i. Nino Manfredi, Andrea Balestri, Gina Lollobrigida, 3. in zadnji del) 21.35 Dnevnik - nocoj 21.40 Film: L'amico silenzioso (dram., Kan. 1984, r. David Greene, i. Martin Sheen, Louis Gossett Jr., Arthur Hill, Tandy Cronin) 23.19 Aktualno: Volta pagina 23.50 Nočni dnevnik 0.05 Avtorska TV: Enzo Biagi - Spot Gheddafi (1986) 0.40 Dokumentarna oddaja: Pred 20 leti	10.00 Video strani 10.10 Mozaik. Tednik, 11.00 Alpe-Jadran, 11.30 nadaljevanka Ellis Island (3. del) 12.15 Video strani 16.20 Video strani 16.30 Dnevnik 16.45 Poslovne informacije 16.50 Mozaik. Tednik, 17.40 Alpe Jadran (pon.) 18.10 Video strani 18.15 Spored za otroke in mlade: Prgišče priljubljenih pravljic - Obuti Maček (2. del), 18.30 nanizanka Pika Nogavička (1. del) 18.55 Risanke 19.05 TV Okno 19.12 Informativna oddaja za goste iz tujine 19.30 Dnevnik 19.55 Vreme 20.05 Dok. serija: Svet nenavadnih sil Arthurja Clarkea (11. del) 21.00 Nanizanka: Kriminalna zgodba (ZDA, r. Abel Ferrara, 15. del) 21.50 Dnevnik in vreme 22.05 Inf. oddaja za goste iz tujine 22.10 Film: Mostovž (dram., Fr. 1987, r. Jean-Claude Sussfeld, i. Pierre Arditi, Mathilda May)	13.30 TVD Novice 13.40 Rubrika o mednarodnem nogometu: Monogol-fiera 15.15 Sportna rubrika: Pillole 15.30 Sportna oddaja: Juke Box 16.00 Rubrika o tenisu (pon.) 18.30 Wrestling (s komentarjem Dana Petersona) 19.00 Odprta meja 19.30 TVD Stičiče 20.00 Nogomet 21.45 Rubrika o košarki: Sottocanestro (urednik Luca Corsolini) 22.45 TVD Novice 22.55 Ameriški nogomet National Football League 24.00 Nočni boks (urednik Rino Tommasi)	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, koledarček; 8.00 Deželna kronika; 8.10 V Evropi manjšin; 9.15 Otroški kotiček: Beli očnjak (po romanu Jacka Londona, izvaja Radijski oder 5. del), vmes Glasbeni listi; 10.00 Dnevnik pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Pisani listi: 12.00 Film in njegova vloga v družbi, 12.40 Folklorna glasba, Glasbeni listi; 13.20 Poletni mozaik: 14.00 Deželna kronika, 14.45 Beležka, 15.30 Tolmačenje otroške risbe, 16.00 Koncert za srce in orkester; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Kulturni dogodki, Glasbeni listi; 19.20 Zaključek sporedov.
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO KOPER (slovenski program)
7.30 Nanizanki: Alice, 8.00 Fantasilandia 9.00 Aktualno: Agenzia matrimoniale 9.30 Aktualno: Cerco e offro 10.00 Nanizanka: I cinque del 5. piano 10.30 Kviz: Casa mia 12.00 Nanizanki: I Jefferson, 12.30 Hotel 13.30 Kviz: Cari genitori, 14.15 Gioco delle coppie 15.00 Aktualno: Agenzia matrimoniale 15.30 Aktualno: Cerco e offro (vodi Massimo Guarischi) 16.00 Nanizanka: Love Boat - Il re del country 17.00 Kviz: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei 9, 19.45 Tra moglie e marito 20.30 Variete: Un autunno tutto d'oro (vodijo Marco Columbo, Lorella Cucarini in Maurizio Costanzo) 23.30 Film: Solo andata (krim., Fr. 1970, r. Jose Giovanni, i. Jean-Claude Bouillon, Maurice Garrel, Paola Pitagora) 1.30 Nanizanka: Mannix - Le ore buie	8.30 Nanizanki: In casa Lawrence - Un Weekend memorabile, 9.30 La grande vallata - Il morso del lupo 10.30 Nadaljevanki: Aspettando il domani, 11.20 Così gira il mondo 12.15 Nanizanka: La piccola grande Nell - Katie l'imbrogliosa 12.40 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke 13.45 Nadaljevanka: Sentieri 14.45 Nanizanka: California 15.40 Nadaljevanke: Una vita da vivere, 16.30 La valle dei pini, 17.30 Febbre d'amore 18.30 Nanizanki: General Hospital, 19.30 Quincy - Legame mortale 20.30 Film: La battaglia d'Inghilterra (vojni, It. 1969, r. Enzo Castellani, i. Van Johnson, Frederick Stafford) 22.40 Film: Ultimo domicilio conosciuto (krim., Fr.-It. 1969, r. Jose Giovanni, i. Lino Ventura, Marlene Jobert) 0.40 Nanizanke: Ironside - Il giustiziere, 1.40 Agente speciale - Chi era quell'uomo, 2.40 Adam 12	7.00 Risanke 8.30 Nanizanke: Strega per amore - Vita da scimmia, 9.00 Mork e Mindy, 9.30 Cannon, 10.30 Agenzia Rockford, 11.30 Simon & Simon, 12.30 T.J. Hooker - Il ritorno dell'assassino, 13.30 Magnum P.I. - Non c'è nulla da sapere 14.35 Glasbena oddaja: DeeJay Television 15.30 Aktualna oddaja: So to Speak 16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam 16.10 Risanke 18.00 Nanizanke: Arnold - Ciao bambola, 18.30 A-Team - Figli di James-town, 19.30 Robinson 20.00 Risanke: Evviva Palm Town 20.30 Film: Il mio nemico (fant., ZDA 1985, r. Wolfgang Petersen, i. Dennis Quaid, Louis Gossett Jr.) 22.20 Rubrika: Calciomania 23.20 Šport: Grand Prix 0.30 Nanizanka: L'uomo da sei milioni di dollari, 1.30 Wonder Woman - L'uomo che non voleva parlare 1.30 Glasbena oddaja: DeeJay Television (ponovitev)	10.45 Nadaljevanki: Signore e padrone, 11.45 Marcia nuziale 12.15 Nanizanka 13.00 Otroški variete: Sugar 15.30 Nad.: Anche i ricchi piangono, 16.30 Maria 17.30 Nanizanki: Rituals, 18.00 Lottery 19.00 Filmske novosti 19.30 Risanke 20.00 Nanizanke: Quattro donne in carriera, 20.30 Mister Ed, 21.00 Quinta dimensione 22.15 Rubrika: Forza Italia 24.00 Rubrika o motorjih 0.30 Nan.: Un salto nel buio	11.30 Nanizanka: Condo 12.00 Il salotto di Franca 12.30 Nanizanka: Chopper One 13.00 Dnevnik 13.30 Nanizanka: Strike Force 14.30 Dražba 15.30 Glasbena oddaja: Music box 17.15 Nadaljevanka: La vera storia della signora delle Camelie 18.00 Nadaljevanka: Cristal 19.00 Dnevnik 19.30 Rubrika: Dan za dnem 20.00 Nanizanka: Il grande teatro del West 20.30 Nadaljevanka: Mino 22.30 Tednik: Tigi 7 23.00 Rubrika o motorjih 23.30 Dnevnik, nato dražba 0.30 Il salotto di Franca 1.00 Vesti: News	13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vreme in prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Mladi val; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 O glasbi... ob glasbi; 18.30 Glasbene želje; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.
TELE 4	RADIO KOPER (italijanski program)	RADIO KOPER (italijanski program)	TELE 4	RADIO OPČINE	
(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vreme in prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Mladi val; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 O glasbi... ob glasbi; 18.30 Glasbene želje; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.	6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.45 Koledarček; 6.50 Simfonija zvezd; 7.40 Dobro jutro otroci; 7.50 Razglednica; 8.00 Pripovedujejo; 8.25 Pesem; 8.35 Mi in vi; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Najlepših 7; 10.35 Družini; 11.00 Notranja politika; 11.30 Turizem; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Neposredno; 14.00 Glasba; 14.40 Pesem tedna; 15.00 Popoldne; 15.45 Koncert; 16.00 Puzzle; 16.33 Tednik; 17.00 Bubbling; 17.33 Show business; 18.00 Prijatelj DJ; 18.33 Mi in vi; 19.00 Spomini; 20.00 Nočni program.	7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Zme-nek s psihologom; 12.00 Glasba; 17.45 Okno na Benečijo; 20.00 Glasbena oddaja: Mix Time; 21.00 Nočni val.		

Reden pouk se prične danes

Včeraj uvod v novo šolsko leto

Sončen in prijetno topel dan je tudi na Goriškem pripomogel k temu, da je bil prehod iz brezskrbnega počitniškega obdobja v šolsko leto lažji. Za približno trinajst tisoč učencev in dijakov šol vseh stopenj na Goriškem se je včeraj začelo novo šolsko leto. Včerajšnji je bil nekakšen uvodni dan, s formiranjem razredov, šolskimi mašami, navodili itd. Danes se šolske dejavnosti začnejo zares.

Zlasti za učence in dijake v Gorici prinaša novo šolsko leto kar precej novosti. Tako se je nižja srednja šola Ivan Trinko preselila iz nekdanjega semenišča v Kapucinski ulico. Osnovna šola F. Bevka se je tudi izselila iz dosedanjih prostorov v zavodu Lenassi, precej selitev so izvedli tudi na šolah z italijanskim učnim jezikom.

Glede utemeljenosti preselitve je bilo v prejšnjih tednih precej polemik, ki pa so se, kot se zdi, zdaj utišale in čeprav so nekateri napovedovali celo demonstracijo proti odločitvi Občine.

Na višjih srednjih šolah bodo danes imeli po tri ure pouka. Skrajšan urnik bo predvidoma tudi jutri, medtem ko naj bi od ponedeljka dalje stvari teklo povsem normalno, čeprav bo treba v naslednjih tednih rešiti še nekaj vprašanj v zvezi z imenovanjem profesorjev. Težave izhajajo iz počasnosti državne uprave.

S poukom so pričeli včeraj tudi v državnih otroških vrtcih in osnovnih šolah, kjer prav upadanje števila otrok odpira vrsto vprašanj. Tako nam je ravnateljica didaktičnega krožja v Doberdobi povedala, da so spričo no-

vega položaja bili prisiljeni preurediti in delno okrniti dopolnilne dejavnosti. Ohranili bodo pouk angleščine ter telesno vzgojo, medtem ko žal ne bo mogoče izvajati programa glasbene vzgoje.

Nekoliko bolj ugodno je stanje v goriškem didaktičnem krožju, kjer so v glavnem ohranili vse dejavnosti in osebje, čeprav se tudi tu kažejo nekatere temne točke, zlasti kar zadeva vpis otrok v nekatere šole.

Gre za vprašanja, katerih reševanje ni samo domena učiteljev ampak celotne skupnosti in bo treba nanje dati najbolj primeren odgovor, ob upoštevanju različnih vidikov.

Prvi korak je, da se o problematiki sploh začnemo odkrito in pošteno pogovarjati. Zato, da se čez osem ali devet mesecev ne bomo znašli v enakem ali pa še slabšem položaju.

Na sliki (foto Klemše): dijaki šole Ivan Trinko na dvorišču novega sedeža v Kapucinski ulici.

Zbor Consortium musicum v nedeljo v goriški stolnici

V nedeljo, 24. septembra, bo v goriški stolni cerkvi ob 17. uri koncert duhovnih pesmi. Nastopil bo zbor Consortium musicum iz Ljubljane. Izvajal bo skladbe Pater noster in Ave Maria, ki so nastale v različnih časih in deželah. Poslušali bomo skladbe J. Gallusa, H. Schütza, F. Liszta, G. Verdija, P. I. Čajkovskega, S. Osterca, A. Bruknerja in drugih.

Zbor Consortium musicum že nad dvajset let sistematično izvaja dela velikih svetovnih skladateljev, večidel z religiozno vsebino. Med njegovimi pomembnimi izvedbami so številni oratoriji, maše in rekviemi. Ansambel prireja letno več koncertov ter redno nastopa doma in v tujini. Tudi pri nas na Goriškem je že nekajkrat nastopil in navdušil poslušalce. Nadvse pomembna je njegova zbirka gramofonskih plošč Musica sacra Slovenica, prava zakladnica slovenske cerkvene glasbe. Consortium musicum že od vsega začetka vodi dr. Mirko Cuderman, ki je bil tudi eden glavnih pobudnikov za njegov nastanek. Nedeljski koncert prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov. Vstopnine ne bo.

Organist D. Rejc nastopa v Portorožu

Organist Dimitrij Rejc, ki je doma v Novi Gorici, bo jutri, 23. t. m., koncertiral v Portorožu v tamkajšnji novi cerkvi. Koncert je napovedan za 20.30.

Poleg skladb klasičnih avtorjev, bo Rejc izvajal tudi dela tržaškega skladatelja Viozzija. Gre za dela, ki so ne samo široki publiki, ampak tudi poslušalcem z dokaj prefinjenim poslušanjem, večidel neznana.

Predavanje o Margottiju

V predavalnici "P. Cocolin" v Semejniški ulici 7, bo drevi ob 18. uri predavanje o življenju in delu goriškega nadškofa Carla Margottija. Predavanje prireja Institut za družbeno in versko zgodovino. Govorila bosta Luigi Tavano in Giuseppe Dal Pozzo.

V državni knjižnici spet odprt oddelek za mladino

V državni knjižnici bodo v ponedeljek, 25. t. m., spet odprli oddelek za mladino, namenjen predvsem osnovnošolcem in dijakom nižjih srednjih šol. Odprt bo od ponedeljka do petka od 14.30 do 18. ure. Tu bodo učenci in dijaki imeli na razpolago razne enciklopedije in druge knjige kot dopolnilo k šolskim dejavnostim. Na razpolago bo tudi osebje knjižnice. Podoben servis nudijo tudi v podružnicah v Ločniku, na Rojcah in v Stražicah.

Trčenje

v Koprivnem

V Koprivnem se je včeraj popoldne nekaj po 18. uri ponesrečila 14-letna Mikaela Brezavsek iz Koprivnega, Ul. Battisti 39. Dekle se je peljalo s kolesom. Pri zavoju v stransko ulico je prišlo do trčenja z audijem 80, zaradi katerega je kolesarka obšla na tleh. Z rešilcem Zelenega križa so jo prepegljali v bolnišnico v Gorico. Zdravniki so ugotovili, da ni dobila težkih poškodb. Nudili so ji prvo pomoč in obvezali lažje rane ter jo poslali domov. Okrevala bo v petih dneh.

Na kraju nesreče so posegli goriški karabinjerji.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča, da napovedanega izleta z muzejskim vlakom na Bled, ne bo, zaradi prenizkega števila prijav.

Društvo pa bo 8. oktobra priredilo enodnevni izlet v Ribnico na Dolenjskem, z ogledom muzeja lesarske obrti in suhe robe. Kosilo bo v Ribnici. Prijave bodo sprejemali v četrtlet, 28. septembra 1989, od 10. do 12. ure na sedežu in pri poverjenikih.

razna obvestila

Uprava slovenskega dijaškega doma v Gorici obvešča, da sprejemajo prijave gojencev za šolsko leto 1989/90. Pojasnila nudijo na sedežu v Ulici Monte Santo 84 in tudi po telefonu 533495.

Godba na pihala Kras iz Doberdoba vabi nove člane v glasbeno šolo. Vpisujeta predsednik godbe Franko Ferfolja (tel. 78077) in član Robert Frandolič.

Začetnikom nudi godba tudi instrumente.

ŽUPNIJA SOVODNJE obvešča, da bo v nedeljo, 1. oktobra, ob 10. uri sprejem novega župnika.

kino

Gorica

CORSO 17.00-22.00 »007 — vendetta privata«.

VERDI 18.00-22.00 »Palombella rossa«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Estate: le donne volano«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 18.00-22.00 »La casa IV«.

Nova Gorica

SOČA - Nova Gorica 18.30 in 20.30 »Vrzi mamo z vlaka«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Pontoni - Bassi — Raštel 52, tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU S. Antonio — Ul. Romana 147, tel. 40497.

pogrebi

Danes v Gorici ob 11. uri Almira Peric vd. Vidmar iz splošne bolnišnice v cerkvi v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 11.30 Stefanija Sipremec iz Krmina v cerkev sv. Ivana in na glavno pokopališče.

Posojilo 500 milijonov lir za županstvo v Doberdobi

Najem posojila 513 milijonov lir za razširitev županstva, nakup premične platforme in izredna vzdrževalna dela na šolskih poslopih so bile najvažnejše točke dnevnega reda zadnje seje občinskega sveta v Doberdobi. Župan dr. Mario Lavrenčič je pred obravnavo teh točk ocenil nedavna plodna srečanja s predsednikom pokrajine Criscijem, s pokrajinskim predsednikom CONI Ferigom in s predstavnikoma sindikata upokojencev in zveznih sindikatov. Med drugim je omenil tudi obisk, ki ga je imela dr. Marchettijeva na Deželi v zvezi z deželnimi podporami, ki so bile namenjene razširitvenim delom županstva in ki so žal zaradi kriznega položaja na deželi odpadli. Dežela bo sicer v kratkem razdelila milijardo lir, je dejal župan, kar bo nedvomno prav malo zalego.

Občinski svet je nato odobril najem posojila pri zavodu Cassa depositi e prestiti v znesku 513 milijonov lir, ki bo v celoti namenjeno za razširitev županstva. Občinska uprava se s tem problemom sooča že dobrih pet let. Posojilo bo treba povrniti v desetih letih in ne več v običajnih dvajsetih letih. To bo občinsko upravo dodatno bremenilo, saj bo treba za amortizacijo odšteti letno kar 78 milijonov. Ta znesek bo delno krila država (približno 61 milijonov), ostalih 19 milijonov lir pa bo morala občina iztržiti iz svojega fonda. Na ta način uprava ne bo več mogla zaprositi za nadaljna posojila,

ki bi prišla v poštev za gradnjo telovadnice. Odločitev o najemu posojila je izzvala nekaj polemik s strani opozicije, češ da je načrt nesorazmeren za potrebe občine. Župan Lavrenčič je dejal, da je razširitev nujna in da bo verjetno kljub delom poslopje še vedno pretensno.

Svetovalci so nato odobrili nakup premične platforme, ki jo bodo namestili na občinsko tovorno vozilo. Občinski uslužbenci bodo lahko s pomočjo platforme opravljali določena dela, ki jih prej zaradi nedosegljivosti niso mogli. Svet je sklenil kupiti platformo, ki jo izdeluje podjetje iz Riminija in ki doseže višino 12 metrov in pol. Platforma stane dobrih 36 milijonov lir, v ta namen pa je Gorska skupnost dodelila doberdobski občinski upravi 27 milijonov. Platformo bodo lahko uporabljali tudi za zamenjavo žarnic cestne razsvetljave. Prav glede razsvetljave je svet sklenil, da bodo skušali odpraviti slabo delovanje cestne razsvetljave na križišču pri Devetakih.

V doberdobski osnovni šoli bodo opravili nekaj prepotrebni vzdrževalnih del. V straniščih bodo namestili deset novih posod za vodo, v eni učilnici bodo predelali pod. Svet je med drugim poveril izvedencu nalog za ugotavljanje morebitnih nepravilnosti pri izplačevanju davka Socof iz leta 1983, ker bi sicer občinski uslužbenci tega ne zmoogli.

Z decentralizacijo Pokrajini več nalog in manj denarja

Z deželnim zakonom o decentralizaciji so pokrajine pridobile nove naloge in pristojnosti, obenem pa je goriška pokrajinska uprava izgubila del sredstev, s katerimi je lahko razpolagala lani. Čudno se sliši, toda stvarnost, ki je te dni prišla do izraza na seji pokrajinskega sveta, je prav taka. Govor je bil o porazdelitvi sredstev za prispevke in druge posege, ki jih Pokrajina izvaja predvsem na kulturnem področju in glede izobraževanja. Do lani je Pokrajina na osnovi posameznih deželnih zakonov prejela sredstva v ta ali drugi namen in jih potem delila prosilcem oz. uporabila. Letos pa je za vse te dejavnosti prejela dotacijo v skupnem znesku 746 milijonov lir, ki jo bo po svoji uvidevnosti lahko razdelila med posamezne postavke. Problem, je opozoril odbornik za kulturo Panzera, je v tem, da je dotacija za 115 milijonov lir manjša od seštevka vseh lanskih dotacij na osnovi posameznih zakonov. Pri delitvi so se zato držali približno lanskih odstotkov, vendar so morali vse postavke nekoliko zmanjšati (obseg prošenj pa se je letos povečal za celih 50 odstotkov, je povedal odbornik).

Za kulturne dejavnosti (prispevke društvom in organizacijam) bodo na primer letos lahko namenili 140 milijonov lir, medtem ko so jih lani skoraj 150. Prav tako se bodo zmanjšale postavke v druge namene. Porazdelitev prispevkov, ki jo je predlagal odbor-

nik je poleg že navedene vsote za kulturne dejavnosti sledeča: prirejanje glasbenih tečajev 30 milijonov lir, dejavnosti za uveljavljanje kulture miru 80 milijonov, poklicno izobraževanje 164 milijonov, šolski turizem 42 milijonov, delovanje manjših muzejev 25 milijonov, odpiranje in preurejanje muzejev in knjižnic 140 milijonov, delovanje glasbenih šol 110 milijonov, preurejanje kinodvoran 15 milijonov.

Pokrajinski svet je odobril to porazdelitev ob vzdržanju komunistov, ki so menili, da je izvajanje zakona o decentralizaciji še neučinkovito.

Na isti seji je pokrajinski svet odobril številne sklepe, ki zadevajo urejanje ali vzdrževalna dela na šolskih poslopih ob začetku novega šolskega leta ter nabavo opreme za mnoge višje srednje šole, ki so v pristojnosti pokrajinske uprave.

Poleg tega so tudi odobrili sklepe o dodelitvi prispevkov raznim društvom in organizacijam, ki so v poletnih mesecih priredile nekatere večje manifestacije. Pro Loco v Gorici prejme za folklorni festival 10 milijonov lir, združenje "Castrum Carmonis" 2,5 mil. za pokrajinski praznik grozdja v Krmini, Občina Ronke 2 mil. za "Agosto Ronchese", po milijon lir pa društvo Sedej za Festival narodnozabavne glasbe, odbojgarsko društvo Mossa in organizatorji košarkarskega turnirja v Gračežu.

Delno preklicane norme KZE proti steklini

Predsednik upravnega odbora Goriške Krajevne zdravstvene enote je preklkal ukrep št. 169 z dne 29. novembra 1988, ki je med drugim določal, da je treba pse stalno voditi na vrvici. Omenjeni ukrep so sprejeli v okviru prizadevanj za preprečevanje širjenja gozdne stekline. Zdi se, da je neposredna nevarnost vnovičnega pojava boleznimi mimo. Veterinarska služba je poskrbela tudi za namestitve številnih vab s cepivom, s čimer naj bi preprečili širjenje boleznimi zlasti med lisicami in drugimi manjšimi mesojedimi živalmi. Po drugi strani so izvedli široko akcijo cepljenja psov in mačk, govedu, konjev in drugih domačih živali. Po navedbi veterinarske službe, so zadnji primer okužbe zabeležili pred več kakor dvema mesecema.

V obvestilu za tisk veterinarska služba KZE obvešča, da kljub odpravi omenjenega ukaza, ostajajo še zmeraj v veljavi nekatere norme splošnega značaja. Tako morajo biti psi, ki jih gospodarji ne vodijo na vrvici opremljeni z nagobčnikom. Za vstop štiri- nožnih človekovih prijateljev na avtobus ali v javni lokal pa se še zmeraj zahteva nagobčnik in vrvica.

čestitke

Ob 80. rojstnem dnevu Karla Fajta mu iz srca voščijo žena Gabrijela, sin in hči z družinama ter pravnik Elija.

V nedeljo tradicionalna razstava gob

Sredi gobarske sezone smo, čeprav je vreme zadnje dni bolj poletno. Vse ob svojem času, pravi ljudska modrost. In tako se tudi gobe ne menijo dosti za koledar in naše občutke. Ob primernih klimatskih pogojih začno rasti. Več jih je seveda, če je v zemlji dovolj vlage in če je tudi primerna temperatura. Zdi se, da so pogoji ta teden pravšnji in zato so se pri goriškem go-

barskem društvu odločili da pripravijo razstavo gob že ta teden. Odprli jo bodo v nedeljo ob 10. uri in bo na ogled še naslednjega dne.

Pri pripravi razstave lahko, poleg članov gobarskega društva, sodelujejo tudi "amaterski" ali občasni gobarji. Uspeh razstave odvisi namreč tudi od števila vrst gob, ki jih bodo predstavili občinstvu. Znano je tudi, da so ne-

kater vrste teh gozdnih sadežev zelo redke in ne rastejo za vsakim grmom, kakor se temu s preprosto, a pomenko polno besedo reče. Priprava razstave zahteva zato kar precej truda. Kdor želi pomagati k uspehu razstave naj gobe prinese na tržnico že jutri popoldne, po 14. uri. Odprt bo vhod iz Ulice Boccaccio.

Pokrovitelj razstave je tudi tokrat Občina. Na sliki: lep primerek užitnih štorovk, ki so pogonale, lani, na nekem vrtu v Števerjanu (foto Klemše).

Stara ženska padla na domu

Gasilci in osebje Zelenega križa so včeraj kmalu po 8. uri odhiteli v Ul. Madonnina del Fante 7, kamor so jih poklicali stanovanjci sosednih hiš, zaskrbljeni, ker priletne sosede ni bilo na spregled. V hiši živi sama 88-letna Marta Pintar vd. Bressan. Ker so bila stanovanjska vrata zaprta so jih gasilci morali odpreti s silo. Priletno žensko so našli na postelji s katere se ni mogla premikati, ker si je menda predišnoči zaradi padca v stanovanju zlomila stegenico. Prepeljali so jo v splošno bolnišnico, kjer se zdravi.

V bolnišnici so včeraj nudili prvo pomoč 18-letnemu kolesarju Luci Miniscalcu, Ul. Cipriani 97, ki se je lažje posrečil na Kornu.

Srečanje pisateljev narodnih skupnosti

Pomen otroške in mladinske književnosti za narodne skupnosti bo glavna tema letošnjega desetega srečanja pisateljev narodnih skupnosti, ki se bo začelo danes v gostilni Pri Kovaču na Obirskem pri železni Kapli.

Osrednji dan dogajanja, jutri, se bo ob 9.30 začel s predavanjem Saše Vegri o povojni kroški mladinski literaturi — primerjalno z razvojem v Sloveniji. Drugo predavanje, o literaturi za otroke in prerodu manjšinskih skupnosti v Italiji, bo pripravila Živa Gruden, ravnateljica dvojezične šole v Špetru. V popoldanskem delu so na programu prispevki navzočih avtorjev narodnih skupnosti in razprava. Najbolj razburljivo pa bo gotovo ob 18. uri, ko bo razglašena odločitev žirije o literarni nagradi, ki jo je razpisala SPZ za slovensko prozno besedilo.

Nedelja bo posvečena literarnemu branju za otroke in odrasle.

Pred dnevi je svet mariborske univerze sprejel pomemben sklep

Evropski center za študij medetničnih odnosov

Pred nekaj dnevi je svet Univerze v Mariboru ustanovil Evropski center za proučevanje medetničnih odnosov in regionalizma, ob pogoju, da tudi Raziskovalna skupnost Slovenije do konca septembra odloči o argumentiranih vsebinskih, finančnih in drugih predlogih univerze v zvezi z delovanjem centra. Center je pod patronatom Konference regionalnih in lokalnih oblasti Sveta Evrope. To odločitev mariborske univerze so že doslej podprle številne evropske strokovne ustanove in organizacije, kot tudi pristojni organi jugoslovanske federacije. Ta dejavnost bo izredno pomembna za ves slovenski etnični prostor.

V sedanjih jugoslovanskih kriznih razmerah sta dva problema v ospredju: skrajna zaostritev v mednarodnih odnosih in življenjska nujnost za vključevanje države v »Evropo 92«. V želji, da prispeva k strokovni razjasnitvi teh vprašanj, je Zveza pravnikov v gospodarstvu Slovenije, ob sodelovanju RK SZDL, sklicala 8. in 9. junija letos v Ljubljani mednarodno znanstveno srečanje pod naslovom »Manjšine za jutrišnjo Evropo«. Konferenco je pripravil in vodil mednarodni programski odbor, ki ga sestavlja več kot

30 eminentnih strokovnjakov iz vse Jugoslavije in iz šestih evropskih držav; v njem pa sta tudi predstavnika Sveta Evrope in evropskega urada za manj razširjene jezike (financira ga Evropska skupnost). Osrednji osebnosti odbora sta znani borec za povezovanje Jugoslavije z Evropo, poslanec jugoslovanskega parlamenta Franci Gerbec in mednarodno priznani strokovnjak za manjšinska vprašanja, naš primorski rojak dr. Silvo Devetak. Iz Italije so v odboru prof. Bratina, Race, dr. Slamič, prof. Conetti, prof. Bernardi, senatorka prof. Schiavi-Akinova in dr. Langer (na zadnjih volitvah je postal poslanec Evropskega parlamenta).

Na konferenci je z referati sodelovalo 56 strokovnjakov, ki so predstavljali 38 znanstvenih ustanov in organizacij iz Jugoslavije in iz šestih evropskih držav. Poleg tega je konferenca sprejela (v štirih jezikih) deklaracijo, ki jo je Svet Evrope izdal in razposlal po Evropi kot svoj uradni dokument. Udeleženci konference so v deklaraciji povedali svoja stališča glede aktualnih vprašanj manjšinskega varstva v Evropi. V njej pa sta tudi dva konkretna predloga in sicer:

1. da se konferenca spremeni v stalno evropsko telo, ki naj bi se sestajalo vsaki dve leti (naslednjic leta 1991) in ki naj dobi posvetovalni status znotraj Sveta Evrope in

2. da se v Sloveniji ustanovi Evropski center za proučevanje medetničnih odnosov in regionalizma, ki naj bi »prispeval« k strokovnemu povezovanju Evrope in še posebej k vključevanju Jugoslavije v Evropo na teh področjih.

Ta predloga sta naletela na izjemno široko podporo po Evropi, o čemer pričajo tudi številna pisma, ki sta jih prejela Franci Gerbec in dr. Silvo Devetak. Zanimivo je, da so jih enoglasno podprli - kar je danes redko v odnosih do Slovenije - tudi v zveznem parlamentu v Beogradu in v komisiji za mednarodne odnose CK ZKJ. Namestnik jugoslovanskega zunanjega ministra Maksič je v parlamentu celo izrazil željo, da bi njegovo ministrstvo vključili v delo Evropskega centra.

Kako pa se v Sloveniji uresničujeta ta, med seboj povezana predloga?

Glede prvega, Stalna mednarodna konferenca »Manjšine za jutrišnjo Evropo«, kot se bo »uradno« imenovalo to združenje, je v začetku julija dobilo patronat Evropske konference regionalnih in lokalnih oblasti Sveta Evrope in široko mednarodno podporo za to, da dobi posvetovalni status znotraj Sveta Evrope, s čimer se mora strinjati vseh 23 vlad držav članic Sveta Evrope. Pred tem mora združenje izjaviti, da sprejema načela Sveta Evrope o človekovih pravicah, demokraciji, pluralizmu... Za formalno registracijo sedeža združenja v Jugoslaviji pa so že na začetku nastale težave, ker jugoslovanska zakonodaja o društvih ne

predvideva članov iz »tujine« in kolektivnih članov. To mednarodno združenje bo zgodovinskega pomena iz najmanj dveh razlogov: je edino, ki že zdaj združuje strokovnjake in institucije na tem področju iz zahodnoevropskih in vzhodnoevropskih držav in dalje, prvič bo slovenski strokovnjakom iz matice in zamejstva dana možnost, da na čelu neke mednarodne organizacije neposredno sodelujejo pri delu organov Sveta Evrope, dajejo predloge in vplivajo na bodoče izražanje evropskih standardov o položaju in pravicah manjšin.

Glede raziskovalnega centra zasluži Univerza v Mariboru javno pohvalo, ker je bila edina slovenska znanstvena institucija, ki se je, na pobudo rektorja prof. dr. Alojza Križmana, odzvala pozivu mednarodne konference za ustanovitev Evropskega centra za proučevanje medetničnih odnosov in regionalizma. Ta raziskovalna ustanova, ki bo samostojna članica univerze, bo z novimi strokovnimi pristopi proučevala mednarodne odnose v Jugoslaviji in Sloveniji, še zlasti podrobno pa nove procese v Evropi na področju manjšinskega varstva in regionalizma in probleme, ki so povezani s povezo-

vanjem Slovenije z Evropo na teh področjih; njena neposredna naloga pa je priprava druge mednarodne znanstvene konference »Manjšine za jutrišnjo Evropo«, ki bo leta 1991. Ob ustanovitvi centra je univerza poudarila samostojnost in pomen dejavnosti SLORI, SZI iz Celovca in posameznih raziskovalcev iz Porabja na Madžarskem.

Poleg udeležencev ljubljanske konference (38 znanstvenih ustanov) so mnoge evropske ustanove že do sedaj izrazile željo po sodelovanju z novim centrom v Mariboru. Omenimo nekatere: CIEMEN iz Barcelone, Univerza v Tilbingenu na Nizozemskem, Evropski institut za sodelovanje Vzhod-Zahod iz Achena v ZRN, Evropski institut za manjšine in regionalizem iz Bruslja, Europa Huset iz Aarena na Danskem, Fondacija za mednarodno razumevanje iz Kopenhagena. Kot zanimivost naj povemo še to, da je Svetovni kongres Romov že zaprosil center za pomoč in sodelovanje pri njihovem mednarodnem projektu o jezičnih politikah, ki ga je podprl UNESCO.

Dobrodelni literarni večer slovenskih pisateljev v CD

Slovenski pisatelji so v sredo še enkrat dokazali, da razumejo eksistencialne stiske ljudi na Slovenskem. V Cankarjevem domu so namreč organizirali dobrodelno literarno prireditev, katere izkupiček bodo namenili ob poplave prizadetemu prebivalstvu v Haložah in na Kozjanskem. Kot je na literarni prireditvi povedal predsednik Društva slovenskih pisateljev Rudi Šeligo, je bila sredina le ena izmed pobud, s katerimi želijo pisatelji priskočiti na pomoč prizadetemu prebivalstvu.

V literarnem večeru je nastopilo 13 književnikov. Prireditelj je začel Ivan Potrč, pisatelj, ki je v svojih delih zelo veliko pisal o področjih, ki jih je prizadela poplava. Tudi Tone Partljič je prebral črtico, katere dogajanje je postavljeno v omenjene kraje, medtem ko je Lela Njatin posvetila svoj odlomek stricu iz Halož. Kot se na takih srečanjih dogaja, je veliko književnikov (predvsem pesnikov) predstavilo še neobjavljena dela. Med temi bi omenili Ervina Fritza, Toneta Pavčka, Jožeta Snoja in Vena Tauferja.

Niko Grafenauer je prebral elegijo Črn grob, kritik Andrej Inkret pa je predstavil esej o položaju slovenskega književnika in njegovega odnosa do političnega in družbenega okolja. Nastopili pa so še Branko Hofman, Milan Jesih, Lojze Kovačič in Dane Zajc.

V Cankarjevem domu je te dni odprta tudi razstava fotografij o poplavljenih Haložah. Avtorji razstave so reporterji, Večera, ki so se na tem področju mudili prve dni po usodni ujmi. (Vogrič)

Zormanova knjiga o Kamniku

Pri Mladinski knjigi, v zbirki Sledi, je te dni izšla nova knjiga Iva Zormanova Lectova srca. Kot je pri tej založbi večkrat v navadi, so delo predstavili v prijetnem okolju, nekoliko zunaj od uradnih kulturnih središč. Tokrat so izbrali Kamnik, to je kraj, kjer je Ivo Zorman preživel velik del življenja.

V zbirki Sledi izhajajo besedila, katerih avtorji zajemajo snov tako iz svojih otroških in mladostnih spominov kot iz naše skupne kulturne dediščine. Te značilnosti veljajo tudi za zadnje Zormanovo delo. Knjiga je še dopolnjena z različnimi fotografijami Kamnika, spremno besedo je napisal Jože Snoj, ki je knjigo ocenil kot »majhno domačo hišico sredi velikih — orjaških hiš«. (I. Vogrič)

Enkratni koncert Gustava Leonhardta v Valvasoneju

V soboto, 16. septembra 1989, se nam je v prikupni cerkvi v Valvasoneju predstavil eden izmed najslavnejših svetovnih klavičembalistov in organistov Gustav Leonhardt. Za ljubitelje stare, baročne glasbe je bila to enkratna priložnost, da prisluhnejo vrhunski izvedbi skladb italijanskih, nemških in flamskih mojstrov.

Gustav Leonhardt se je rodil 1. 1928 v Gravelandu na Holandskem. Klavičembalo in orgle je začel študirati že v mladih letih pod vodstvom Eduarda Müllerja v tako imenovani šoli »Schola Cantorum Basiliensis«. Leta 1952 je bil imenovan za profesorja muzikologije in klavičembala na Dunajski akademiji za glasbo, vendar se je po treh letih vrnil v amsterdamski konservatorij kot profesor klavičembala. Poučeval je tudi na univerzi v Harvardu. Od leta 1950 dalje uspešno koncertira po vsem svetu. Posnel je številne plošče za družbi Telefunken in harmonia Mundi. Omembe vreden je posnetek odlične izvedbe Bachovih Brandenburških koncertov, kjer nastopa Leonhardt tudi kot solist ter še nedokončana zbirka vseh Bachovih Kantat, ki si jo je delil skupaj z Nikolausom Harnoncourtom. Kot muzikolog je objavil študijo o Bachovi Umetnosti fuge. Sam je tudi poskrbel za izdajo Sweelinckove orgelske in čembalske opere omnije.

Koncert je bil razdeljen na tri dele: v prvem se nam je Leonhardt predstavil kot čembalist s skladbami italijanskih beneških mojstrov (Gabrielija, Pagentija, Picchija) in Nemca Erbacha, na katerega pa je zelo vplivala beneška šola. V drugem delu smo lahko poslušali zvok dragocenih orgel iz leta 1533. Zgradil jih je beneški orglar Vincenzo Colombo. Dolžni smo, da tako dragocen instrument vsaj na kratko opišemo. Manual obsega 50 tipk (od C-1 do F4) z začetno »kratko oktavo«. Pedal je sestavljen iz 18 tipk (obseg od C1 do A2), tudi tu je prva oktava kratka. Dodal ga je Lorenzo Canciani l. 1753. Prospekt orgel zapirajo dvojna krilna vrata, na katerih so upodobljene svetovpisemske osebe. Slike so odlično ohranjene; tehnika je olje na les. Dispozicija je tipična italijanska z dvanajstimi registri (3 registri so bili dodani kasneje). Klavičembalo, na katerega je igral Leonhardt, pa je Chinneryjeva kopija instrumenta, ki ga je leta 1697 zgradil Grimaldi iz

Messine. Klaviatura ima 54 tipk (G-1 - D5) in dva osem-čevljska registra. V tretjem delu smo lahko prisluhnili skladbam nemških in flamskih skladateljev, ki so izzvenele iz klavičembala.

Že ob prvi skladbi: Gagliarda venetiana neznanega skladatelja XVI. stol., nas je prevzela odločnost, s katero se je Leonhardt lotil kompizicije. Ne bomo se spuščali v podrobnejšo analizo skladb, omejimo se raje na splošen opis Leonhardtovega izvajalskega stila in zanj tako značilne artikulacije. Glede na to, ali so bili prehodi hitrejšega, ali počasnejšega značaja, je mojster prste tako približal tipkam, da so bili z le-temi skoraj vzporedni, včasih pa je prste tako navihal, kot da bi hotel ustvariti efekt breknanja na strune. Izredno spretnost smo lahko zasledili pri nemih menjavah, ki so bile tem bolj številne, čim bolj je bila kontrapunktska zasnova stavka ali skladbe gosta in je zahtevala legato izvedbo. Pri repetacijah iste tipke je dosledno izkoristil menjavo prstov; tako je dosegel večjo prožnost in lahkotnost zvoka. Okraske je vedno aktivno odigral, tako sa so jasno izzvenele vse note, ki jih sestavljajo. Naj dodamo, da je zlasti pri skladbah s številnimi ponovitvami istih prehodov veliko okrasov sam dodal, vendar vselej z okusom in brez pretiravanja. Prehodi (t. i. »volate«) med eno roko in drugo so bili enakomerni, kar dokazuje izenačeno artikulacijo med obema rokama: zanimivo se nam je zdelo prenašanje energije z ene strani telesa na drugo in obratno, kar je ustvarilo neko stalno valovanje (vidno med drugim tudi pri premikanju hrbtnih mišic). Zanimivo je tudi to, da pri izvedbi orgelskih skladb, zlasti pri Merulovi Toccati, Gabrielijevem Ricercar arioso ali pri Frescobaldijevi Toccati terzi, ni spreminjal registrov. Številni deli, iz katerih sta sestavljeni italijanska Toccata in Ricercar namreč, marsikaterega organista zavedejo k prebogati barvnim razlikam, ki jih doseže prav s stalnim spreminjanjem registrov. Leonhardt je z izredno bogatim fraziranjem, kateremu je pripomogla izvrstna artikulacija, prikazal kontrast med različnimi glasbenimi prvini. Pri Leonhardtovi čembalski igri smo lahko zasledili tudi zelo diskretno gibanje rok - miroval je z dlanmi in rameni,

vendar so bili gibi glave precej izraziti. Tipk se je v številnih kromatičnih in počasnejših prehodih oprijemal z blazinicami prstov ter tako povečal napestost, ki jo povzroča tak legatissimo (zlasti v Sweelinckovi Pavana Lachrimae).

Tudi izbira sobotnega programa je bila smotrna in iz muzikološkega vidika zelo zanimiva, saj smo v skladbah lahko razbrali kaj pravzaprav pomeni »še ne povsem uveljavljen tonovski način dur-mol«. V teh je bil namreč viden še močan vpliv cerkvenih modusov, kar dokazujejo tudi številne Frescobaldijeve skladbe, ki vsebujejo zelo ostre disonance - za naše leno, harmonsko privajeno uho, velikokrat »nepravilno« razvezane.

Sobotni koncert Gustava Leonhardta je bil pravo doživetje, ne le zaradi svetovnega slovesa mojstra kot takega, ampak tudi zaradi njegove osebe, saj je pri svojih 60 letih še mladostno živahen, lahko bi rekli skoraj razposajen.

MARKO OZBIČ

ZKP se je sestala z Rudijem Šeligom

Dne 19. septembra 1989 so se v Sežani sestali predstavniki upravnega in nadzornega odbora Združenja književnikov Primorske s predsednikom Društva slovenskih pisateljev Rudijem Šeligom in razjasnili nesporazume v zvezi s statusom ZKP. Ugotovili so, da na novo ustanovljeno Združenje književnikov Primorske ni imelo težnje biti samostojno pisateljsko društvo, niti ni želelo delovati izven okvira Društva slovenskih pisateljev. Do nesporazumov z Društvom slovenskih pisateljev je prišlo zaradi naziva: Združenje književnikov Primorske; za ta naziv pa so se člani iniciativnega odbora in ustanovni občni zbor odločili zato, da bi lahko na širši osnovi delovali tudi pisatelji, ki še niso člani Društva slovenskih pisateljev.

Jakčeva čuteča pesem o življenju in svetu

»Razstava grafik, posvečena 90-letnici rojstva očeta slovenske umetniške grafike Božidarja Jakca, zajema izbor umetnikovih zgodnjih grafik iz študijske, praške dobe, ohranjenih v umetnikovem zasebnem arhivu. Predstavlja nam večino Jakčevih tehnik in moti-

nov ter celovit razpon njegovega mladostnega umetniškega izraza. Poleg številnih znanih grafičnih listov vključuje tudi kar nekaj manj znanih, poleg njih pa tudi dolgo vrsto širši in strokovni javnosti docela neznanih malih formatov,« je v katalogu ob otvoritvi razstave v Dolenskem muzeju Jakčevih grafik zapisal Milček Komelj.

Del grafik, nastalih med leti 1920 in 1926, pa je do 5. oktobra na ogled tudi v sežanski Kosovelovi knjižnici. S tem so želeli organizatorji kot tudi bralci in zvesti obiskovalci raznih likovnih in literarnih srečanj počastiti visok življenjski jubilej - 90-letnico rojstva Božidarja Jakca. Na otvoritvi je o življenju in delu najbolj znanega, najuglednejšega in priljubljenega likovnega umetnika spregovoril Milček Komelj, po uvodnem in pozdravnem govoru ravnateljice sežanske knjižnice Lučke Čehovinove, ko je med drugim dejala, da je Jakac že pred leti razstavljal v Sežani in marsikatera njegova slika krasi stanovanja Sežancev.

»Mislim, da je bistvena za Jakca občutljivost - dejstvo, da je čuteč in neposredno človek čustev, življenjske zavzetosti, tople prisrčnosti in modrosti ter da je tudi vrhunski grafični virtuoz dosledno usmerjen v izražanje vsebine. Ta vsebina pa je življenjska univerzalnost, »celotno nihanje življenja«, o katerem je nenehno razmišljal, ga motril, se mu čudil in ga ljubil. Jezik, s katerim ga je najsugestivneje upesnjeval in komponiral, je bil v osnovi grafičen, reduciran na črno in belo, a je po vsebinskem izrazu v bistvu barvit, zajemajoč vse življenjske odtiske. Tehnika, ki jo je obvladal kot nihče drug pri nas, mu je bila le vojno sredstvo za izraz občutij in doživljanja. Zato je razumljivo, da je treba njegove grafike ne le gledati ali zgodovinsko opredeljevati, ampak jih tudi čutiti,« je pričel Komelj, ter nadaljeval: »Prirasel je skratka hkrati iz duha nature in kulture, v enkratnem vzdušju t. i. novomeške pomladi, v krogu pesnikov in umetnikov, ki so v duhu simbolizma, častečega umetnost, reševali sfingo življenja in se, obdani z realnostjo svetovne vojne, umikali v naravo in umetnost, v svet duha. Samo v tem vzdušju in ustvarjalni napetosti je lahko nastala v vrtincu mladosti nepregledna vrsta skic, izhodišč za njegove glavne, med leti 1920 in 1923 nastale grafične slike, ki se predstavljajo tudi na tej razstavi v Sežani.«

OLGA KNEZ-STOJKOVIČ

Na kotalkarskem SP
V obveznih likih
S. Guerra zlat
Kokorovec peti

ROCCARASO — Na 34. svetovnem kotalkarskem prvenstvu je Tržačan Sandro Guerra po pričakovanju v moških obveznih likih v konkurenci 26 tekmovalcev osvojil zlato kolajno. Ostali odličji sta si priborila Američana Skip Clinton in Justin Bates, četrti pa je bil Lohe iz ZRN.

Poletov kotalkar Samo Kokorovec se je uvrstil na dobro peto mesto, kar mu še omogoča (tudi ob dejstvu, da Clinton in Bates nastopata le v obveznih likih), da se poteguje za kolajno tudi v kombinaciji, če bo seveda v drevišnjem kratkem programu in pa v jutrišnjem dolgem programu pokazal vse, kar resnično zmore.

Po tekmovalcu je Samov trener Peter Brlec med drugim izjavil, da je Kokorovec izgubil eno ali dve mesti na račun sodnikov (nemških, ameriških in drugih angleško govorečih), ki potiskajo Američane na višja mesta.

Od Italijanov je treba omeniti še deveto mesto Patrika Venerucija.

V konkurenci plesnih parov je zlato kolajno osvojil par iz ZDA Demotte/Armstrong z enakim številom točk kot drugouvrščeni par McGrew/Jerue, ki je ravno tako iz ZDA.

Italijana Sabrina Flocco in Alberto Lugli pa sta bila četrta.

Obvezni liki moški: 1. S. Guerra (It.) 146,9 točke; 2. Clinton (ZDA) 142,5; 3. Bates (ZDA) 142,4; Lohe (ZRN); 5. Kokorovec (It.).

Plesni pari: 1. Demotte/Armstrong (ZDA) 316,1 točke; 2. McGrew/Jerue (ZDA) 316,1; 3. Lore/Friedel (ZRN).

Po prijateljski tekmi azzurrov z Bolgarijo
Baggio buri duhove

CESENA — Neskončna množica italijanskih ljubiteljev nogometa je po prijateljski tekmi azzurrov z Bolgarijo z neverjetno složnostjo (v nasprotju z znanim pravilom, da je na Polotoku toliko zveznih selektorjev, kolikor je prebivalcev) razsodila: Baggio mora igrati v reprezentanci. Toda zdaj stoji »pravik« selektor Vicini pred izjemno težko izbiro, kdo mora prepustiti mesto asu Fiorentine, ki je s sijajno igro res navdušil domala vse poznavalce. Bo to režiser Giannini ali eden od »tekačev« zvezne vrste? Do pred kratkim nedotakljivi Donadoni ali napadalec ob Vialliju?

Vicini se z diplomatskimi izjavami (ekipa šteje 22 igralcev, nihče ni nena-domestljiv itd.) izmika vsakemu odgovoru. Pravi, da Baggio ni alternativa za Gianninija, ki ga mnogi nasprotno nočejo v reprezentanci (v Ceseni je bil edini, ki so mu zvižgali). Opredeležuje ga kot igralca za napad, ki pa ni napadalec. »Bolj igra daleč od nasprotnikovih vrat, bolj nam je lahko nasprotnik hvaležen,« trdi italijanski selektor in s tem v bistvu določa, da Baggio ne sodi v zvezno vrsto. Toda prej ali slej bo moral Vicini ukrepati. V nadaljevanju priprav za nastop na domačem SP, na katerem si Italija ne more privoščiti

ti spodrsrljavev, čaka azzurre vrsta mnogo bolj tehtnih preizkušenj od sredine.

Cez tri tedne (14. oktobra) bodo v Bologni igrali z Brazilijo, nato pa še z Argentino, Anglijo (na Wembleyu) in celo evropskim prvokom Nizozemsko. Šele nato bo selektor izbiral.

Kakorkoli že, Baggio vnaša v ekipo precej zmede. Mnogi se bojijo, da ne bi bilo v reprezentanci preveč talentiranih, a »lenih« igralcev, za zgled pa naj bi Vicini vzel Napoli, kjer brez večjih težav uspeva trio Maradona, Careca, Carnevale, ki ga izenačujejo z reprezentančnim Baggio, Vialli, Carnevale. Toda pri Napoliju deluje ekipa v funkciji svojih asov v konici napada, tako da je pod udarom spet Giannini, ki pa ga Vicini po drugi strani brani.

Skratka, začaran krog, ki mu zaenkrat ni videti konca in bo še dolgo buril duhove.

Casagrandeja ne bo

ASCOLI — Brazillec Ascolija Walter Casagrande ne bo odigral nedeljske prvenstvene tekme z Interjem. Danes bodo ugotovili, ali si je le pretegnil ali celo pretrgal mišico na stegnu.

kratke vesti - kratke vesti

Seleševa naprej

DALLAS — Mlada Jugoslovanka Monika Seleš se je uvrstila v četrtfinalni teniškega turnirja v Dallasu (220 tisoč dolarjev nagradnega sklada). Z gladkim 6:2, 6:3 je odpravila Američanko Elise Burgin. V četrtfinalu se je uvrstila tudi Južnoafričanka Rosalyn Fairbank po zmagi s 6:3, 6:4 nad Američanko Stafford.

Stern obtožuje Lewisa in Griffithovo

BONN — Zahodnonemški tednik Stern je v svoji včerajšnji številki obtožil jemanja poživil ameriška atleta Carla Lewisa in Florence Griffithovo. Kot pričo je navedel Darrella Robinsona, ki je postavil svetovni mladinski rekord v teku na 400 m in ki je izjavil, da je osebno trikrat priskrbel Griffithovi poživila.

Trikratna olimpijska prvakinja iz leta 1988 je izjavila, da je najprej menila, da gre za šalo, sedaj pa bo seveda branila svoje dobro ime. V Lewisovem imenu je odvetnik David Greifenger povedal, da atlet ne namerava dati nobenih izjav.

Hudo poškodovan igralec Hamburgerja

HAMBURG — Dietmar Jakobs, libero zahodnonemške nogometne ekipe Hamburgerja, se je hudo poškodoval na prvenstveni tekmi proti bremenskemu Werderju. Ko je hotel ustaviti žogo, da ne bi šla z igrišča, je padel in se s hrptom zapel v železen kavelj. Kar dvajset minut se je zvijal v bolečinah, predno so kavelj prežagali in nesrečnega igralca odpeljali v bolnico.

»Tuttocanestro« po koprski TV

MILAN — Koprška televizija bo z današnjim dnevom vsak petek prenašala oddajo »Tuttocanestro«, za katero bo skrbel Luca Corsolini. Med letošnjimi novostmi je sodelovanje znanih osebnosti, kot na primer trenerjev (Gamba, Casalini, Bianchini) ali igralcev (Forti, Schmidt, Vazzoler). Za ženski šport je bila potrjena prisotnost Laurela D'Antonija.

Oddaja je na sporedu ob 21.45.

Jutri pričetek na Švedskem
Odbojgarsko moško EP

Potem ko so odbojkarice že spravile pod streho letošnje 16. evropsko prvenstvo, so sedaj na vrsti moški. Najboljših 12 moških reprezentanc Evrope bo tokrat gostila Švedska. Prvenstvo se bo pričelo jutri in končalo v nedeljo, 1. oktobra. Bržkone je moško evropsko odbojgarsko prvenstvo prav tako kakovostno kot olimpijske igre in svetovno prvenstvo. Na lanskem OI v Seulu je bilo med dvanajsterico kar 6 ekip s stare celine. Kot znano, so se uveljavile ZDA pred SZ, Argentino in Brazilijo, na naslednjih mestih pa so samo evropske države - Nizozemska, Bolgarija, Švedska, Francija in Italija. Nato sledijo Japonska, Južna Koreja in Tunizija. Glede nastopa na OI je ključ povsem drugačen kot za nastop na EP, ker reprezentance kot so Japonska, Južna Koreja in še posebej Tunizija ne bi imele mesta med evropsko elito. Ne gre pa pozabiti, da se je nastopu v Seulu odpovedala Kuba.

Glede nastopanja na SP je Evropa spet nekoliko privilegirana, a kakovost na tej celini je daleč najboljša, da si takratna tudi zasluži. Doslej je Sovjetska zveza na 7. olimpijskih igrah (odbojka je namreč dobila zeleno luč šele leta 1964 v Tokiu) bila trikrat prvak - v letih 1964, 1968 in 1980. Japonski odbojkarji so se okinčali z zlato kolajno leta 1972 v Münchnu, štiri leta kasneje v Montrealu je bila najboljša Poljska, na zadnjih dveh OI pa so bili najboljši odbojkarji ZDA. Na svetovnih prvenstvih pa je bila premoč evropskih reprezentanc še bolj izrazita. Evropsko hegemonijo so prekinile ZDA leta 1986 v Parizu, prej pa je bila SZ kar šestkrat najboljša, dvakrat ČSSR ter po enkrat Poljska in NDR. Čeprav je prišla odbojka v Evropo iz ZDA, je na starem kontinentu dobila pravo domovinsko pravico.

Na SP leta 1986 v Parizu je bilo med 16 zastopniki 7 reprezentanc iz Evrope. Na končni lestvici so bile prve ZDA, sledile so: 2. SZ, 3. Bolgarija, 4. Brazilija, 5. Kuba, 6. Francija, 7. Argentina, 8. ČSSR, 9. Poljska, 10. Japonska, 11. Italija, 12. LR Kitajska, 13. Grčija, 14. Egipt, 15. Taivan, 16. Venezuela. Na letošnjem 16. EP bodo nastopile naslednje reprezentance:

Prva skupina bo igrala v Stockholmu in jo sestavljajo Italija, Bolgarija, Švedska, ZRN, NDR in Francija. Druga skupina bo nastopala v Oerebru in jo sestavljajo Jugoslavija, Romunija, SZ, Poljska, Nizozemska in Grčija.

Neposredno pravico do nastopanja na prvenstvu imajo prve tri s prejšnjega EP - SZ, Francija in Grčija ter domačin Švedska. Ostalih osem pa je moralo igrati na kvalifikacijskih turnirjih in prve

dve s teh turnirjev bodo nastopile na 16. EP na Švedskem.

Do prvenstva 1971. leta v Milanu je bilo število nastopajočih reprezentanc neomejeno. V glavnem mestu Lombardije in drugih italijanskih mestih se je zbralo nič manj kot 22 reprezentanc. Organizatorja je tako število in po kakovosti neprivlačno tekmovalstvo (vsaj nekateri države) spravilo v težave, tako da je prišlo do zmanjšanja števila na dosedanjih 12 zastopnikov prvič v Beogradu leta 1975.

Dosedanja EP ter uvrstitve Italije in Jugoslavije:

Rim 1948: 1. ČSSR, 2. Francija, 3. Italija; **Sofija 1950:** 1. SZ, 2. ČSSR, 3. Madžarska; **Pariz 1951:** 1. SZ, 2. Bolgarija, 3. Francija, 5. Jugoslavija, 8. Italija; **Bukarešta 1955:** 1. ČSSR, 2. Romunija, 3. Bolgarija, 5. Jugoslavija, 9. Italija; **Praga 1958:** 1. ČSSR, 2. Romunija, 3. SZ, 7. Jugoslavija, 11. Italija; **Bukarešta 1963:** 1. Romunija, 2. Madžarska, 3. SZ, 7. Jugoslavija, 10. Italija; **Istanbul 1967:** 1. SZ, 2. ČSSR, 3. Poljska, 7. Jugoslavija, 8. Italija; **Milan 1971:** 1. SZ, 2. ČSSR, 3. Romunija, 8. Italija, 11. Jugoslavija; **Beograd 1975:** 1. SZ, 2. Poljska, 3. Jugoslavija, 10. Italija; **Helsinki 1977:** 1. SZ, 2. Poljska, 3. Romunija, 7. Jugoslavija, 8. Italija; **Pariz 1979:** 1. SZ, 2. Poljska, 3. Jugoslavija, 5. Italija; **Varna 1981:** 1. SZ, 2. Poljska, 3. Bolgarija, 7. Italija, 10. Jugoslavija; **Vzhodni Berlin 1983:** 1. SZ, 2. Poljska, 3. Bolgarija, 4. Italija; **Amsterdam 1985:** 1. SZ, 2. ČSSR, 3. Francija, 6. Italija, 11. Jugoslavija; **Gand 1987:** 1. SZ, 2. Francija, 3. Grčija, 8. Jugoslavija, 9. Italija.

Doslej je Italija dosegla največji uspeh na prvem domačem EP v Rimu, ko je osvojila edino bronasto kolajno. Na naslednjem prvenstvu v Sofiji dve leti kasneje Italijani niso nastopili, na vseh ostalih pa so sodelovali. Najboljših jugoslovanskih odbojkarjev ni bilo na prvih dveh prvenstvih, ki sta bili resnici na ljubo dokaj skromni, saj je tedaj bilo potrebno misliti na druge probleme in seveda manj na odbojko in druge športe. Nastopilo je namreč obakrat samo 6 reprezentanc. Na prvenstvo leta 1983 v Vzhodnem Berlinu pa se Jugoslavlani niso uvrstili. Po Rimu so bili Italijani najboljši v Vzhodnem Berlinu in se jim je zaradi razlike v njih izmuznila druga bronasta kolajna, katero so izbojevali Bolgari. Jugoslovanski odbojkarji so se prvič okinčali z bronasto kolajno na domačem prvenstvu 1975. leta v Beogradu ter potem še enkrat štiri leta kasneje sredi Pariza. (G. F.)

Po jutrišnji anticipirani tekmi v košarkarski A ligi v Cantuju

Stefanel, S. Benedetto in Fantoni v nedeljo zares

V nedeljo se bo pričelo italijansko prvoligaško košarkarsko prvenstvo (anticipirano tekmo Vismara Cantù - Il Messaggero Rim bodo odigrali že jutri, po TV ob 18.00). V A-2 ligi bodo na startu tudi trije deželni prvoligaši, Stefanel, S. Benedetto in Fantoni. Po mnenju izvedencev sodijo v tej ligi v ožji krog favoritov za prestop v A-1 ligo Glaxo Verona, Ipfim Turin, Filodoro Brescia in Jollycolombani Forli. Turinčani so lani nekoliko nepričakovano izpadli iz A-1 lige, uvrščajo pa med drugim reprezentanta Morandotija in Della Valleja in bivšega slavne-ga centra NBA Dawkinsa. Na krmilo ekipe pa se je po nekaj letih vrnil izkušeni Guerrieri. Tudi sponsor ni šte-dil z denarjem, saj je za enoletno abinacijo vložil kar milijardo 200 milijonov lir. »Bogatejši« so le Verončani, katerim farmacevtska družba Glaxo nudi kar milijardo in pol, najeli pa so enega najboljših italijanskih trenerjev, Buccijsa.

V primerjavi s tema kolosoma je sponsorizacija S. Benedettoja iz Gorice (600 milijonov) ali videmskega Fanto-

nija (800 milijonov) prava miloščina. Tudi iz tega razloga ekipi ne startata na najvišje stopničke, upata pa na mirno rešitev. Na papirju je S. Benedetto na boljšem, saj razpolaga s solid-

nejšim igralskim kadrom. Vprašanje je le doprinos Georgea Johnsona, ki bo moral nadomestiti lani odličnega Aleksinasa. Nekoliko slabše je stanje v videm-

ski ekipi, kjer so zelo pomladili svoje vrste in ni enakovrednih menjav obema Američanoma in izkušenemu Bet-tariniju. Videmčani torej upajo le na rešitev.

Stefanel sodi med tiste ekipe, ki lahko poskrbijo za presenečenje. Seveda bo moral trener Tanjević najprej rešiti še nekatere stvari: največji problem je ta čas vloga režiserja, ki naj bi jo prevzel Pilutti, ki pa se še ni vživel v tej novi funkciji. Drugi problem bo kritje tujih centrov, za katere bo bržkone skrbel obetajoči, a še neizkušeni Cantarello: ali bo kos tej nalogi? In še tretje vprašanje: bo Middleton upravičil zaupanje, ki ga je društvo vložilo vanj? Doslej je namreč drugi Američan zaigral na trenutke zelo dobro, na trenutke nekoliko slabše. Prav gotovo pa ne bo razočaral Tyler, ki se je doslej tako v obrambi kot v napadu izkazal kot pravi steber ekipe.

(Marko Oblak)

Na sliki: akcija s srečanja med Stefanelom in Jadranom na nedavnem turnirju Del Negro.

Sovjetska zveza kandidira za OI

MOSKVA — Sovjetska zveza bo kandidirala za organizacijo zimskih olimpijskih iger leta 1998. Na zasedanju sovjetskega olimpijskega odbora je bilo odločeno, da bo za domačina »bele« olimpiade kandidiralo črnomorsko turistično središče Soči. Tako je včeraj v Moskvi izjavil namestnik sovjetskega ministra za šport Aleksander Kozlovski.

»Od polovice oktobra do začetka aprila imajo v Sočiju poprečno po 70 cm snega in lahko organizirajo vsa tekmovanja, predvidena v olimpijskem programu. Stezo za bob že imajo, kot tudi stadion za hokej, tako da Soči izpolnjuje vse pogoje za izvedbo olimpiade. Glede na to, da gre za tradicionalni turistični center, tudi s hoteli ni težav. Prihod pa je možen tako z letali kot z ladjami in seveda po cestah,« je povedal Kozlovski.

Jadralci Čupe in Sirene aktivni Sabadin vse boljši

Jadralci Sirene in Čupe so v tem obdobju zelo aktivni, saj se redno udeležujejo bližnjih in bolj oddaljenih regat. Tako je bil pred kratkim na sporedu jadralski Pokal prijateljstva v Izoli, katerega se je udeležilo 130 mladih »optimistov« iz Italije in Jugoslavije. Zmagal je Bussani (Pietas Julia iz Sesljanja), odlično deveto mesto pa je osvojil Nevio Sabadin (Sirena), medtem ko so bili ostali zamejski jadralski nekoliko slabši. Uvrstitve: 25. Ivan Zidarić (Čupa), 26. Andrej Petarović (Čupa), 28. Andrej Močilnik (Sirena), 71. Alenka Pertot (Sirena), 88. Iztok Colja (Čupa), 103. Aleš Umari (Sirena), 106. Mojca Žerjal (Čupa), 115. Diego Montagner (Čupa), 116. V. Antonini (Čupa), 117. Marco Settini (Sirena).

To nedeljo pa je bila na sporedu v Tržaškem zalivu regata »optimistov« za trofej Ornela Rasini, katere se je udeležilo skoraj 60 mladih jadralske iz severne Italije. Zmagal je Paolo Pinelli (La Vela), Sirenin jadralski Nevio Sabadin pa je bil tudi tokrat odličen, saj je zasedel spodbovno peto mesto. Izkazali so se še Ivan Zidarić (Čupa, 5.), Andrej Petarović (Čupa, 7.), Iztok Colja (Čupa, 12.), sledijo pa še Alenka Pertot (Sirena, 17.), Andrej Močilnik (Sirena, 19.), Aleš Umari (Sirena, 28.), Dario Košuta (Sirena, 33.), Marco Settini (Sirena, 36.), Andrej Kocman (Sirena, 47.) in Daniel Leone (Sirena, 48.). Zaradi pomanjkanja vetra je bil na sporedu samo en plov.

danes igra za vas - danes igra za vas

Ivan Škabar

Ivan Škabar (letnik 1958) spada v drugo generacijo Poletovih košarkarjev, čeprav se je s to športno panogo ukvarjal v bistvu le kot mladinec. Začel je leta 1971 in branil barve openskega društva v kategorijah dečkov, naraščajnikov, kadetov in mladincev, njegovi trenerji pa so bili Sergij Tavčar, Branko Laković, na tečaju v Seči pa tudi Janez Drvarič. Zdag se s športom ukvarja zgolj rekreativno v Repnu. Prejšnji teden je Dario Perić pravilno napovedal devet rezultatov.

totocalcio

Ascoli - Inter	X
Bologna - Genoa	2 1 X
Cremonese - Napoli	X 2
Verona - Lazio	1
Juventus - Bari	1
Lecce - Udinese	1 X
Milan - Fiorentina	1
Roma - Cesena	X
Sampdoria - Atalanta	1 X
Avellino - Pisa	X
Como - Torino	X 1 2
Torres - Palermo	X 1
Forli - Giulianova	X

konjske dirke - konjske dirke

Sograte III (2) je nesporni favorit prve dirke v Meranu. Uspešno se mu lahko upira žrebec Lucí a San Siro (1), ki je v odlični formi in je izrazit šprinter. Presenetli lahko Rossinante V.

V Bologni je favorit Indro Park (2), čeprav mu je na zadnjih dveh dirkah spodletelo. Od skupine 1 omenimo Iduarda, ki bo štartal z ugodno številko ena. Omembo si zasluži regularni Tornado Hanover (X).

V drugi bolonjski dirki se lahko za zmago poteguje Esperanto OM (X). Slediti velja konju Gran Volo (2), ki vse bolj napreduje. Poznavalci razmer pripisujejo največ možnosti konju Dastin Ferm (1).

V Montecatiniju je favorit Gezia Gius (2), čeprav njegov zadnji nastop ni bil prepričljiv. Kobilica Giada Effe (X) lahko v končnici presenetli. Od skupine 1 omenimo Fenato.

V Padovi velja zaupati konju skupine 1 Drimer Chiari. V zelo dobri formi je God speed (X). Od skupine 2 omenimo konja Friuola Pap, slabi štartni številki navkljub.

Leulodenaro (X) je glavni favorit milanskega galopa. V skupini 2 ne smemo prezreti vzdržljivega Carstensa, presenetli pa lahko povratnik Ducato (1).

DIRKA TRIS

V Rimu bo štartalo 21 konj. Naši favoriti: št. 16 Proletarium; št. 7 Quasar; št. 4 Valiant Girl. Za sistemiste: št. 14 Osigliatrice; št. 11 Almeras; št. 5 Torrone.

totip

1. — prvi	2
— drugi	1 X
2. — prvi	2
— drugi	1 X
3. — prvi	X
— drugi	2 1
4. — prvi	2
— drugi	X 1
5. — prvi	1
— drugi	X 2
6. — prvi	X
— drugi	2 1

Pri združeni ekipi Meblo-Imsa trdo vadijo skoraj mesec dni

Združena briško-štandredška odbojarska ekipa Meblo-Imsa je že na delu pod vodstvom novega trenerja Rajka Petejana, sicer večletnega igralca Vala, ki je lansko sezono igral v C-1 ligi v vrstah Olympie. Ekipa Meblo-Imsa ni imela priprav v Sloveniji. S treningi so začeli 28. avgusta in vadili so vsak dan od ponedeljka do petka v Sovodnjah, delno na prostem in delno v telovadnici. Pretekli teden so začeli trenirati v telovadnici Kulturnega doma v Gorici, kjer bodo tudi odigrali domače prvenstvene tekme. Petejan ima na razpolago 11 igralcev, sam pa bo vodil ekipo v vlogi igralca-trenerja. V pomoč mu bo pomožni trener Ferruccio Mužič. Dva igralca bosta odšla kmalu v vojsko, zato Petejana ne čaka prav lahko delo.

Začetni treningi so temeljili predvsem na piljenju tehnike. V veliki meri so vadili osnove odbojke in delali vaje za utrditve psihološke plati. Nato so dva tedna posvetili kondiciji in telesni pripravi, zatem so največ pozornosti namenili taktiki.

Združena ekipa se bo udeležila turnirja "Coppa Friuli", na katerem bo že jasno, katere so pomanjkljivosti v predvajani igri in v ekipi sami.

Bivši igralec Vala in odbornik združene ekipe Ivan Plesničar nam je povedal, da je ogroditelj ekipe v primerja-

vi z lansko sezono v glavnem ostalo nespremenjeno. Novost je pravzaprav trener Petejan, ki bo po potrebi stopil na igrišče in tako ojačil potencial ekipe v napadu. Z izbiro trenerja so odborniki društva zadovoljni. Petejan je pred nekaj leti že treniral ženske vrste iz Sovodnjah, toda zaradi igralskih obveznosti je to vlogo moral opustiti. V Todiju je skupaj z Mužičem, Markičem (trener mladinskih ekip) in Makucem opravil trenerski izpopolnjevalni tečaj, ki ga je vodil priznani trener italijanske reprezentance Prandi. Plesničar je podčrtal tudi dejstvo, da je letošnji igralski kader zelo mlad, saj Meblo-Imsa velja za eno najmlajših postav v ligi.

Kot že rečeno, bodo domača srečanja v telovadnici Kulturnega doma zaradi nerazpoložljivosti telovadnice v Štandredju. Uspehi združene ekipe bodo temeljili na delu in številu treningov. Če bodo lahko vadili vsaj štirikrat tedensko, si lahko obetajo dobre uspehe, v nasprotnem primeru jim bo trda predla. Zato je društvo zaprosilo sovođenjsko občinsko upravo, da bi med prvenstvom lahko dvakrat tedensko trenirali v Sovodnjah. (MJ)

Na sliki: med treningom v telovadnici Kulturnega doma (Foto Jarc)

Bor Elpro 30. 9. v italijanskem pokalu Za uvod z Villacherjem

Za odbojkarice Bora Elpro se bo uradni del tekmovalne sezone pričel že 30. septembra z uvodnim nastopom v italijanskem pokalu. Igrale bodo v trziški športni palači s pričetkom ob 20.30 proti novincu v C-1 ligi Villacherju. Tekma bo za zaprtimi vrati zaradi obnovitvenih del v dvoranah.

V skupini z Borom Elpro in Villacherjem sta še AUSA PAV Cervignano in Vivil iz Ville Vicentine.

V organizaciji Adrie Resim V nedeljo Trofeja Močilnik za cikloamaterje

V nedeljo prireja kolesarski klub Adria Resim iz Lonjerja zadnjo dirko v tej sezoni, in sicer 13. izvedbo trofeje Močilnik za cikloamaterje, ki bo štela tudi kot edina preizkušnja za dodelitev naslova deželnega prvaka v C kategoriji. Prireditelji računajo, da bo na startu okrog sto tekmovalcev iz treh Benečij in iz Slovenije. Start bo ob 10.30 iz Lonjerja. Nastopajoči bodo nato vozili na naslednji trasi: Lonjer-Bazovica-Opčine, pet krogov Opčine-Col-Fernetiči, nato spet Opčine-Bazovica-Ključ-Lonjer v skupni dolžini 65 km. (R. Pečar)

Naši motociklisti na dveh frontah

Jasna Parovel, ki tekmuje za Primotor klub Vilma Import-export, si bo v nedeljo v Valledungi v preizkušnji za 1. žensko državno prvenstvo (na giler 125) prizadevala vsaj ohraniti svoje odlično drugo mesto na skupnem vrstnem redu, ko do konca prvenstva manjkata le še dve dirki.

Člani našega društva Danilo Štoka, Edmund Hlabian in Gianfranco Pisetta pa se bodo istega dne na Grobniku kot gostje udeležili zadnjega tekmovanja za jugoslovansko prvenstvo. Tekmovali bodo v razredu F1. Na Grobniku, kot smo že poročali, bo v razredih od 125 in 175 cm nastopal tudi Robi Hmeljak, ki sicer dirka za klub iz Novega mesta.

Nogometni turnir v Barkovljah

V 4. kolu nogometnega turnirja v Barkovljah so odigrali 2 tekmi. V A skupini so Levi zlahka premagali ekipo Fazanov, v B skupini pa so Mrhe 2 odpravili trdživo Barcolano. Danes bosta tekmi Barcolana-Huligani in Levi-Fazani. Izida in lestvici:

SKUPINA A: Fazani - Levi 4:10; lestvica: Amici del tennis 4, Levi 2, Opčine 1, Fazani 1

SKUPINA B: Mrhe 2 - Barcolana 4:1; lestvica: Mrhe 2 4 točke, Barcolana 2, Huligani 2, Co'rivo rivo 0. (V. Jogan)

Čez, dober teden start 3. amaterske nogometne lige Pri Mladosti letos več novosti

Doberdobska članska nogometna ekipa je že na delu. Letos je novosti kar precej, saj stopa v novo sezono s pomlajeno postavo. Odgovorni za člansko enajsterico Dario Gergolet nam je povedal, da se je društvo odločilo za pomladitev igralske vrste. Trenersko in organizacijsko delo so namreč zastavili dolgoročno. Gergolet je mnenja, da bodo konkurenčni šele čez dve leti, ko se bodo igralci dobro uigrali.

Mladost je letos nakupila nekaj nogometašev. K njej sta prestopila Devetta, ki je lani nastopal v Ronkah in Černic, ki je branil barve Itale S. Marco iz Gradišča. Doberdobskem igralskemu kadru se bo letos ponovno pridružil Argentin, ki je slekel vojaško suknjo. Več igralcev so odborniki društva pritegnili iz mladinskih vrst. Ekipa je zelo mlada, saj je povprečna starost okrog 21 let. V glavnem je sestavljena iz fantov iz okoliških vasi, ki so že prej trenirali pri Mladosti ali so se pred kratkim vključili v ekipo. Za trenerja je bil potrjen lanski tehnik Barbana, ki sledi pripravam in vodi treninge.

S treningi so pri Mladosti pričeli že 20. avgusta in od tedaj vadijo vsak dan po dve ali tri ure. Najprej je bila na vrsti kondicijska priprava. Sedaj pilijo predvsem individualno tehniko

in uigravanje.

Prvo prijateljsko tekmo so odigrali v Fossalonu, kjer je trener lahko ugotovil, katere so pomanjkljivosti in hibe ekipe. Največji problem je vratar. Odborniki Mladosti namreč že več časa iščejo dobrega poslednjega branilca. Prav tako iščejo ojačitev tudi za vezno vrsto.

Drugi večji problem Mladosti je odsotnost pravega sponsora, ki bi delno razbremenil skrb za kritje stroškov. Dario Gergolet je vsekakor optimist in trdno prepričan, da bo do začetka prvenstva že vse urejeno za čimboljši start. (MJ)

Na sliki: med treningom v Doberdobi (Foto Jarc)

naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje - naše gore in ljudje

Izlet SPDT v Val Pesarino

SPDT prireja v nedeljo, 24. t. m., zanimiv avtobusni izlet v Val Pesarino v dolini Karnije. Vpisovanje je še v teku v uradih ZSŠDI (Ul. sv. Frančiška 20/2. nad., tel. 767304), pojasnila pa daje tudi vodja izleta Franc Armani (tel. 415318). Izlet je vsekakor vreden udeležbe, saj je lokacija cilja izredno zanimiva, hoje je le za skupno nekaj ur, s tem izletom pa se tudi zaključuje visokogorska sezona SPDT.

Člani SPDT se bodo tudi udeležili pohoda na Slavnik, ki bo v nedeljo, 1. oktobra. Izlet vodi Zvonko Vidau, zbirališče udeležencev pa bo v Bazovici pred cerkvijo ob 8.30.

Drevi pri AO SPDT o jadralnem padalstvu

Alpinistični odsek SPDT prireja drevo ob 20.30 na svojem sedežu (Ul. Carducci 8/2. nad.) prvi redni jesenski sestanek, katerega glavna točka bo predavanje z barvnimi diapozitivi zamejskega alpinista Petra Regenta na temo: Jadralno padalstvo, nova veja alpinizma. Predavanje bo le uvod v povsem novo pobudo, ki jo pripravlja AO SPDT: pripravljali tečaj jadralnega padalstva, ki bo na sporedu dve nedelji oktobra meseca na Vremščici. Interesenti bodo drevi lahko dobili vse informacije o tem novem športu, ki se je v zadnjih letih v Sloveniji zelo razširil.

O planinstvu pri ARCI-UISP

Pred kratkim je rekreacijska organizacija ARCI-UISP pri Rumeni hiši v Barkovljah priredila zanimivo razpravo na temo: Alpinisti nel traffico (Alpinisti v prometu), na kateri so analizirali lik gornika, ki živi v mestih in je torej odtujen od narave. Diskusija

je bila kar se da zanimiva in aktualna, saj so v prisotnosti vsedravnega načelnika planinske sekcije ARCI-UISP Giorgia Campiolijsa govorili o perečih problemih onesnaženja okolja ter odmaknjenosti modernega človeka od prirode, poleg tega pa so si še ogledali film s trekinga v Nepal. Razprave so se aktivno udeležili znani tržaški alpinisti Sergio Serra, Spiro Dalla Porta Xidias in še mnogi drugi.

Tudi o zamejskih jamarjih

Tržaška jammerska zveza, katere člani so tržaška jammerska društva ali odseki CAI - Gruppo grotte, Gruppo grotte Carlo Debeljak, Gruppo speleologico San Giusto, Gruppo triestino speleologi, Società adriatica di speleologia, Società CAI - Alpina delle Gi-

ulie - Commissione grotte Eugenio Boegan, deželni komite za obrambo kraških pojavov, jammerski odsek tržaške postaje gorske reševalne službe v FJK ter jammerski odsek SPDT, je pred kratkim objavila zbornik, za katerega so sestavke prispevali Angelo Zorn, Fabio Forti, Dario Marini, Clara Skilan, Roberto Tomè, Maurizio Radacich, Gianni Benedetti, Marino Quaiat, Pino Guidi, Carlo Nicotra, Piero Spirito in načelnik jammerskega odseka SPDT Stojan Sancin. Slednji je v dneh člankih s kratkim orisom delovanja JO SPDT od nastanka do danes ter z orisom novjših raziskav odseka v izvirih pri Boljuncu nazorno prikazal italijanski javnosti organizirano delovanje zamejskih jamarjev na Tržaškem.

Slovenci odšli na Šišo Pangmo

V sredo popoldne so na tiskovni konferenci predstavili širši javnosti slovensko alpinistično odpravo na edini osemstisočak na svetu, ki se v celoti nahaja na kitajskem ozemlju - 8046 m visoko Šišo Pangmo. Takoj nato so se alpinisti odpravili na letalo ter odšli svoji dvomesečni avanturi naproti. Ekipa šteje sedem alpinistov, ki jih vodi znani himalajec Tone Škarja. Po izboru Komisije za tuja gorstva pri PZS so v moštvo Viki Grošelj (AO Matica), Filip Bence (AO Tržič), Stane Belak (AO Matica), Pavle Kozjek (AO Matica), Marko Prezelj (AO Kamnik), Andrej Štremfelj (AO Kranj) in Iztok Tomazin (AO Tržič), zdravnik je dr. Žare Guzej, snemalec pa Marjaž Fistravec. Grošlju je Šiša Pangma priložnost za osmi osemstisočak, Štremfelju pa za peti. Cilj odprave je splezati dve prvenstveni smeri v JZ steni, kjer je doslej speljana le ena

smer, dosedaj tudi najtežja, ki vodi na vrh. Plezali bodo v alpskem stilu.

Septembrska številka Planinskega vestnika

Naslovnico (Mavrična gora) je oskrbel Peter Skoberne, rubriko komentarjev z naslovom Točka "razno" (sej, sestankov ipd. raznih odborov, komisij, odsekov ipd. planinskih društev), ki je vedno predolga ali prekratka, pa je oskrbel glavni urednik revije Marjan Raztresen. Alpinist Luka Karničar zanimivo poroča o letošnji spomladanski odpravi na osemstisočak Nango Parbat, aktualen pa je tudi sestavek Peta, šesta in deseta stopnja. Prispevke so še oskrbeli Nada Praprotnik, Anton Tomše, Janko Štampilj, Viki Grošelj, Božo Jordan, Ivanka Korošec in France Bernot.

Naslovnica zbornika tržaške jammerske federacije

obvestila

ŠZ JADRAN

obvešča, da so abonmaji za košarkarsko prvenstvo B-2 lige v prodaji pri: potovalnem uradu Aurora v Trstu, Ul. Milano 20, cvetličarni Nadja na Proseku, na sedežu Jadrana v Prosvetnem domu na Opčinah in na sedežu ZSŠDI v Gorici, Ul. Malta 2.

BALETNI ODESEK ŠD MLADINA sporoča, da bo potekalo vpisovanje oziroma potrditev vpisa gojnk za novo sezono 1989/90 danes, 22. t. m., od 16. do 18. ure v rekreacijskih prostorih bivšega otroškega vrtca pri osnovni šoli A. Sirk v Križu.

KOŠARKARSKA SEKCIJA ŠZ DOM sporoča, da bodo treningi minibasketa ob torkih in petkih od 15. do 16. ure.

SMUČARSKI KLUB BRDINA sporoča, da bo rekreacijsko-predsmučarska telovadba ob sredo in petkih (19.30 - 21.00) v sezonski telovadnici.

SEKCIJA ZA RITMIKO IN ORODNO TELOVADBO ŠZ DOM sporoča, da bo prvi trening danes, 22. t. m., ob 16. uri v telovadnici Kulturnega doma.

ZSŠDI obvešča, da bo danes, 22. t. m., ob 20. uri na sedežu ZSŠDI v Trstu seja smučarske komisije. Dnevni red: 1. imenovanje načelnika komisije; 2. situacija tekmovalnega smučanja; 3. razno.

TPK SIRENA vabi svoje člane na klubsko regato optimistov, ki bo v nedeljo, 24. t. m., v Barkovljah. Start bo ob 10. uri.

ODESEK ZA REKREACIJO ŠK KRAS prireja članski teniški turnir za ženske in moške. Zainteresirani dobijo razpis in vse ostale informacije na oglasni deski teniškega igrišča v Zgoniku.

KK BOR obvešča, da so treningi minibasketa za letnika '78 in '79' (trener Umberto Acerbi, tel. 53220) na stadionu "1. maj" ob torkih (14.30-16.00), sredo (14.30-15.30) in petkih (14.30-15.30), za letnike '80, '81, '82' (trener Walter Corbatti, tel. 361476) na stadionu "1. maj" pa ob sredo (15.30-16.30) in petkih (15.30-16.30).

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 6.000 - din, naročnina za zasebnike mesečno 30.000 - din, trimesečno 85.000 - din, letno 320.000 - din, upokojeenci mesečno 25.000 - din, trimesečno 65.000 - din, polletno 120.000 - din, letno 240.000 - din. Naročnina plačana vnaprej se med letom ne poveša.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II, nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 72.000 lir. Finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 108.000 lir. Mali oglasi 760 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 85723
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG
Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

22. septembra 1989

DO 23. SEPTEMBRA

UGODNOST
TE
PRIČAKUJE

STANDA

DREVORED XX. SEPTEMBER - TRST